

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST

ŽIVO VIRELO

Hrvatski institut za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji • GOD. XLII • CIJENA: 2 €

SLAVLJE KRŠĆANSKE NADE
od 23. veljače do 29. ožujka 2025.

Jacques du Broeucq,
Bogoslovna krjepost nade
(alabastrena skulptura u crkvi sv.
Waldetrude u Monsu – Belgija),
1541.-1545.

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST Živo vrelo

God. XLII. (2025.)
Liturgijsko-pastoralni list
za promicanje liturgijske obnove

Glavni i odgovorni urednik:
Mario Kopjar

Uredničko vijeće:
Mario Kopjar, Zvonko Pažin,
Ivica Raguz, Milan Dančuo,
Ivan Bingula

Predsjednik uredničkog vijeća:
mons. Zdenko Križić

Uredništvo:
Mario Kopjar, Vječna Tadić Stepinac

Grafička priprema:
Siniša Kolar, HILP

Izdavač i nakladnik:
Hrvatski institut za liturgijski pastoral
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji
Ksaverska cesta 12a
10000 ZAGREB

Telefon: 01 5635 050
e-mail: hilp@hilp.hr
www.hilp.hr

Tisak:
Denona d.o.o., Zagreb

UREDNIKOVA RIJEČ

1

NAŠA TEMA: SLAVLJE KRŠĆANSKE NADE

Mrvoje Zovko: Kršćanska nada – što je i gdje ju pronaći?

2

Milan Dančuo: Euharistija – slavlje kršćanske nade

9

OTAJSTVO I ZBILJA

Biblijsko-teološka razmišljanja:

A. Maly, I. Bodrožić, D. Tepert, N. Vranješ,
T. Barščevski, D. Patafta

Sedma nedjelja kroz godinu

16

Osma nedjelja kroz godinu

20

Pepelnica

24

Prva korizmena nedjelja

28

Druga korizmena nedjelja

32

Treća korizmena nedjelja

36

IN MEMORIAM

Fra Bernardin Škunca, prvi pročelnik HILP-a

40

Kršćanska nada

Sidro, iako se čini kao jednostavan komad željeza, spuštено s broda na dno mora, nezamjenjiv je i neprocjenjiv oslonac u plovidbi jer, štiteći od silovitih struja i olujnih valova, pruža stabilnost i sprječava da brod bude odnesen nesmiljenim morem.

Prije nego što su nastala moderna sidra, ljudi su koristili kamen privezan za užu. Kada bi se brod približio obali, kamen bi bio bačen u more, a njegova težina i trenje držali bi plovilo na mjestu. Taj drevni princip sidrenja odražava duboku ljudsku potrebu za sigurnošću i osloncem u nepredvidivim životnim uvjetima, zato sidro nosi bogatu duhovnu simboliku o kojoj sv. Ambrozije piše: »Kao što sidro bačeno u more štiti lađu od odvlačenja i drži je čvrsto na mjestu, tako nada drži čvrsto i jača vjeru.«

Sidro je kroz povijest postalo snažan simbol sigurnosti, postojanosti, spasenja i nade. U antičko doba smatralo se znakom sigurnosti i zaštite, a kršćanstvo ga je prigrlilo kao simbol pouzdanja u Boga i vječni život. Dok brodsko sidro tone u dubine mora kako bi brod ostao siguran, naše kršćansko sidro usmjereno je prema nebu – učvršćeno u Božjim obećanjima. Ono simbolizira nepokolebljivu nadu koja nas drži postojanima u oluji nevolja i kušnji. Kad nas preplave strah, sumnja i briga, možemo se osloniti na Božju riječ i pronaći mir u njegovoj ljubavi. Sidro ne zaustavlja oluju, ali nas drži sigurnima usred nje. Naša nada u Isusa nije prolazna niti promjenjiva – ona je čvrsta, trajna i neuništiva.

Kršćanska nada nije puka želja ili nesigurno iščekivanje – ona je sigurno i postojano sidro jer je utemeljena u vjernosti Bogu koji nikada ne zaboravlja svoju djecu. Kad nas životni valovi pokušaju odvući od istine i kada nas oluje kušnji žele slomiti, naša nada u Isusa učvršćuje, ne dopuštajući da nas vjetrovi svijeta odnesu.

Kao što sidro štiti brod od sila nevremena, tako i Krist štiti svoje vjerne, dajući nam oslonac u svakom trenutku. Usidreni u njegovoj milosti, slavimo pobjedu nade – nade koja ne razočarava, jer je položena u Onoga koji je obećao biti s nama, hodočasnicima nade, do kraja vremena.

Urednik

Kršćanska nada – što je i gdje ju pronaći?

HRVOJE ZOVKO

*Kršćanska nada znači
vjerovati da u svakoj
stvari u ovome životu,
u svemu što činim i sa
svime onime što dotiče
moj život u svim njegovim
izražajima, postoji jedna
svrha. Svaka dakle stvar
ima smisao i značenje
čak i kada ga ne vidimo.*

Naučeni smo da je nada, uz vjeru i ljubav jedna od teologalnih krjeposti. Međutim, što to znači? Koji je to stav i očekivanje koji mi kršćani trebamo imati u odnosu na nju?

Što je to krjepost i kako ju razumjeti?

Ukoliko bismo htjeli dati jasne okvire i ideju u odnosu na nju, mogli bismo reći da je kršćanska nada temeljna vrlina koja se odnosi na očekivanje ispunjeno povjerenjem da će Bog ispuniti svoja obećanja, osobito u vezi s vječnim životom i spasenjem. Nadalje, znamo da ona nije samo optimizam, već duboko povjerenje u Božju vjernost i dobrotu unatoč svijesti da se ne može uvijek primijetiti ili osjetiti u svakodnevnim životnim okolnostima. Kršćanska nada također bi označavala dinamiku života u iščekivanju Božjeg kraljevstva koje dolazi te oslanjanje na Njegovu pomoć i vodstvo tijekom donošenja životnih odluka i suočavanja sa svime onime što ga prati. Međutim, uz sve navedeno, svjesni smo da se ne radi o tome da jednostavno imamo jasne ideje o našoj vjeri. Ovaj tekst nastojat će te jasne ideje učiniti barem malo opipljivima i vidljivima. Na koji način sve opisano mogu ujediniti sa svojim životom? Na koji način teologalne krjeposti mogu promijeniti moj život? Ako kažem da imam kršćansku nadu, zanima me na koji to način mijenja moj život?

Kada mislimo na riječ krjepost u našem načinu razmišljanja i shvaćanja postoji jedan veliki nesporazum. Često ju izjednačavamo s riječju napor. Mislimo da se jedna osoba koja želi prakticirati krjepost vjere, nade i ljubavi treba naprezati kako bi imala vjere, ulagati napor kako bi imala nadu, forsirati se kako bi mogla živjeti krjepost ljubavi. Ima istine i u tome, međutim reducirati krjeposti samo na napor bilo bi potpuno pogrešno! Zašto? Zato što teologalne krjeposti nisu jedan napor, nego jedna snaga. Radi se o snazi

koja nam je darovana u sakramentu krštenja. Ako bismo trebali reći na jedan jednostavan način što su teologalne krjeposti, tada bismo rekli da su to simptomi kršćanskoga života, posljedice. Odgovor na pitanje tko je kršćanin postaje moguć kroz tri teologalne krjeposti. One su način na koji kršćanin manifestira svoje kršćanstvo. Drugim riječima, njegovo kršćanstvo postaje opipljivo po ove tri teologalne krjeposti – trostruke snage koju nosi u sebi – vjeri, nadi i ljubavi. Radi se dakle, ne o naprezanju u vjeri, nadi i ljubavi, nego o snazi vjere, snazi nade i snazi ljubavi.

Vjera, nada i ljubav

Mi na terminološkoj razini možemo govoriti o tri teologalne krjeposti, međutim one su uvijek međusobno prožete te je nemoguće ne samo ocrtati, nego i živjeti jednu bez preostale dvije. Na koji način možemo primjere živjeti krjepost vjere? U čemu se ona sastoji? Mnogi misle da osobe koje imaju čvrstu vjeru, tu vjeru imaju kao posljedicu vjerovanja da Bog postoji. Međutim, to nije kršćanstvo. Redukcija kršćanstva samo na spoznaju bila bi njegov najveći poraz. Kršćanstvo se ne sastoji samo u vjeri da postoji Bog ili da postoji određeni početni princip svega stvorenoga. Za kršćane bi bilo premalo misliti da je vjera samo to. Kršćansku bismo vjeru stoga mogli ocrtati kroz spoznaju i iskustvo da me Bog ljubi. Bog je moj Otac i ja sam njegovo ljubljeno dijete.

Što je kršćanska nada? Kršćanska nada znači vjerovati da u svakoj stvari u ovome životu, u svemu što činim i sa svime onime što dotiče moj život u svim njegovim izražajima, postoji jedna svrha. Svaka dakle stvar ima smisao i značenje čak i kada ga ne vidimo. To je ono što nas nuka da se suočimo sa životom. To je ono što nam daje vjetar u leđa da se suočimo s još jednim izazovom vjerujući da »Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube, s onima koji su odlukom njegovom pozvani.« (Rim 8,28).

Jacopo Marieschi,
Tri teologalne krjeposti, 1785.

Zanima nas nadalje što je krjepost ljubavi? Radi se o dubokom uvjerenju da smo stvoreni da ljubimo i da kapacitet koji je Gospodin stavio u nas nije samo imati simpatiju prema drugima, nego ljubiti ljubavljom kojom je on ljubio – ljubiti sve do ekstremnih posljedica te ljubavi – ljubiti do kraja, sve do darivanja vlastitoga života.

Ova tri stupa simptomi su kršćanskoga života. Vjerovati da me Bog ljubi. Vjerovati da je svaka stvar ispunjena smislom. Vjerovati da sam sposoban ljubiti ljubavljom kojom je ljubio Krist.

Nada proizlazi iz iskustva ljubavi

Zanima nas još više. Što sve navedeno znači u konkretnom životu jedne osobe? Kada sv. Ivan kaže da je Bog ljubav (usp. 1Iv 4,8b), što nam želi reći? Što to znači? Na koji način počinjemo razumjeti nešto o nadi kada kažemo da je Bog ljubav?

Kada se jedna osoba osjeća ljubljenom tada njezin život postaje značajan. Ja ne primjećujem da je moj život značajan jer mi je netko rekao da je moj život vrijedan, jedinstven i značajan. Ja primjećujem da je moj život značajan onda kada se osjećam ljubljenim. Kada se osjećam ljubljenim, tada primjećujem da stvari imaju smisla i tada moj život počinje blistati. Možda to još tada ne znam objasniti i verbalizirati, ali to primjećujem kroz jedno iskustvo, jer na koncu vjera jest jedno iskustvo. Što se u isto vrijeme događa? Ako primjećujem da je moj život značajan jer se osjećam ljubljenim, kada se pojavi poteškoća uspijevam se s njome suočiti bez da me prevlada. Imam u sebi sigurnost da sam – upravo zato što sam ljubljen – u stanju suočiti se s teškoćom. Pronalazim, dakle, u sebi snagu da se suočim s poteškoćom i to ne zato što ju razumijem, niti zato što znam odakle dolazi – ponekad je nepravedna, ponekad se pojavi preda mnom bez određenoga smisla, ponekad potpuno zamrači stvari oko mene – ali, uspijevam se suočiti i prevladati ju jer se osjećam ljubljenim. Ako se osjećam ljubljenim mogu živjeti s bilo kojom poteškoćom.

Nada je pohranjena na nebesima

Postoje naravne, svakodnevne nade. Bez njih bi čitav svijet bio neodrživ. Nadam se da će sutra započeti novi dan ili se nadam da ću položiti sve ispite u nadolazećim ispitnim rokovima. Ovim nadama je zajednička činjenica da po pitanju njihovih ispunjenja nemam sigurnost. Kršćanska nada ide mnogo dalje ili, konkretnije rečeno, ide u vječnost. Ona, kao što je već rečeno, nije samo optimizam, već duboko povjerenje u Božju vjernost i dobrotu. Nada označuje dinamiku života u iščekivanju Božjeg kraljevstva koje dolazi te oslanjanje na Njegovu pomoć i vodstvo tijekom donošenja životnih odluka i suočavanja sa svime onime što ga prati. Kršćanska se nada, uči nas to i sv. Pavao, tiče jednog budućeg događaja »jer čuli smo za vašu vjeru u Kristu Isusu i za

Ova tri stupa simptomi su kršćanskoga života. Vjerovati da me Bog ljubi. Vjerovati da je svaka stvar ispunjena smislom. Vjerovati da sam sposoban ljubiti ljubavljom kojom je ljubio Krist.

ljubav koju gajite prema svima svetima poradi nade koja vam je pohranjena u nebesima» (1Kor 4,5). Ova nada ima jamstvo, a to jamstvo dao je Isus Krist svojom mukom, smrću i uskrsnućem. Nadnaravno je prodrlo u naravno, bezvremensko u vremenito, beskonačno u konačno. Sada pred nama stoje dva događaja, jedan budući i jedan povijesni. Budući u kojemu je pohranjena naša nada, te povijesni u kojemu je Jamac nade zajamčio njezino ispunjenje. Što je sa sadašnjim trenutkom, jedinim u kojemu živim? U sadašnjem trenutku postoji jedan bezvremensko-nadnaravni trenutak u kojemu Bog povezuje povijesno (muku, smrti i uskrsnuće) i buduće (nadu koja je pohranjena na nebesima). Euharistija nije komemoracija niti repeticija povijesnoga događaja. Euharistija je slavljenička aktualizacija otajstva spase-nja, te ujedno predokus buduće slave koja će nam se na koncu vremena u punini očitovati. Imajući u vidu prethodno napisano,

Nada označuje dinamiku života u iščekivanju Božjeg kraljevstva koje dolazi te oslanjanje na Njegovu pomoć i vodstvo tijekom donošenja životnih odluka i suočavanja sa svime onime što ga prati.

Francisco de Zurbarán,
Sv. Toma Akvinski, 1631.

Peter Paul Rubens,
Presveto Trojstvo, 1616.

*Istina je da prošlost
utječe na sadašnjost,
no istina je također da
budući događaji itekako
utječu i uvjetuju naše
sadašnje aktivnosti.
Temelj naše nade je
upravo u vrhunskom
i veličanstvenom
budućem događaju, a
prošlost, s druge strane,
gledana Božjim očima
kao onoga komu čovjek
može dopustiti da bude
interpretator njegovoga
života, jest potvrda
da Bog ostaje vjeran
svojim obećanjima.*

postaje nam jasno da je euharistija hrana za kršćansku nadu te da je bez nje naše hodočašće na putu prema obećanoj zemlji tek gladujuće tapkanje u mraku u nadi (naravnoj, a ne nadnaravnoj) da će se životne kockice možda ipak posložiti. Nada se dakle hrani u zajednici – Crkvi. Jednako kao što se ljubav ne živi sama, niti vjera njeguje individualno, tako se i nada jača i razvija u zajednici okupljenoj na Gozbi Jaganjčevoj.

Ekleziološko-liturgijske perspektive hodočasnika nade

Cjelokupno djelovanje Crkve inspirirano je nadom i iz nje izvire. Iščekivanje drugoga dolaska temelj je kršćanske nade koja gorljivo

očekuje posljednje i konačno ispunjenje otajstva Božje ljubavi. Ona se temelji na Kristovu obećanju da će ponovno doći u slavi, te obećanju da će, u međuvremenu, ostati s nama u sve dane do svršetka svijeta. Naviještanje smrti, slavlje uskrsnuća i iščekivanje dolaska Isusa Krista, utkani su, prožimaju i vode djelovanje one po kojoj Krist ostaje s nama do svršetka svijeta.

Istina je da prošlost utječe na sadašnjost, no istina je također da budući događaji itekako utječu i uvjetuju naše sadašnje aktivnosti. Temelj naše nade je upravo u vrhunskom i veličanstvenom budućem događaju, a prošlost, s druge strane, gledana Božjim očima kao onoga komu čovjek može dopustiti da bude interpretator njegovoga života, jest potvrda da Bog ostaje vjeran svojim obećanjima.

Budućnost, tj. vječnost blaženoga gledanja, kako će to reći Toma Akvinski, jest odrednica, vrhunac i izvor, cjelokupnog djelovanja Crkve. Nada je kroz čitavu povijest Crkve vodila njezino djelovanje. Ipak, ne možemo ne zamijetiti kako se odskočna daska i žarišna točka novog poleta pastoralnog djelovanja prožetog nadom počela formirati 60-ih godina 20. stoljeća, s Drugim vatikanskim koncilom. Zašto?

U perspektivi novih promišljanja ekleziologije (*Lumen gentium*), liturgije (*Sacrosanctum concilium*) i djelovanja Crkve (*Gaudium et spes*), pastoralni postulati, uvijek inspirirani kršćanskom nadom, nisu mogli ne doživjeti promjene. Promišljajući kako se modifikacije u vidu ekleziologije odražavaju na liturgiju, a zatim obje imaju nepobitan utjecaj na polazišnu točku i smjer djelovanja Crkve, ispravno je ustvrditi kako djelo Koncila, u potpunom kontinuitetu s tradicijom i učenjem prethodnih, svjesno promišlja liturgijska i ekleziološka pitanja. Ovoga puta, poučena primjerom i iskustvom otaca u Trentu točno 400 godina prije, Crkva navedeno promišlja ne kao rubnu i jedva obrađena temu, nego kao prvu i temeljnu za njezin život.

Ekleziologija zajedništva

U navedenim dokumentima vidljiv je praktično-pastoralni duh koncila, tj. davanje smjernica o stavu i djelovanju Crkve, kako bi ispunila svoju misiju u okolnostima modernoga svijeta. Međutim, nije manje uočljivo da smjernice, pristupi i pastoralno djelovanje počivaju na ponovnom otkrivanju onoga što Crkva u sebi jest – hram Duha Svetoga, tijelo Kristovo i narod Božji – a što je bitno apostrofirano u terminu ekleziologija zajedništva.

Ekleziologija zajedništva je teološki koncept koji naglašava dimenziju zajedništva među članovima Crkve, viđene kao tijelo Kristovo, gdje je svaka osoba pozvana živjeti odnos bratstva, solidarnosti i djelatnog sudjelovanja. Taj se koncept, dakle, na poseban način razvio tijekom Drugoga vatikanskoga koncila te je na Crkvu stavio naglasak ne samo kao hijerarhijsku instituciju,

U ekleziologiji zajedništva, koja je polazišna točka zdrave ekleziologije i plodnog pastoralnog djelovanja, Crkva se shvaća kao stvarnost koja uključuje sve njezine članove: kler i laike, posvećene službenike i vjernike, koji su pozvani živjeti punim kršćanskim životom i surađivati u evangelizacijskom poslanju...

*Pastoral nade jest
ekleziologija zajedništva
stavljena u praksu.
Vrhunac pastoralnog
poslanja Crkve kao one
koja je hodočasnica
nade prepoznajemo u
djelatnom sudjelovanju
Božjega naroda u susretu
iznad svih susreta –
nedjeljnoj euharistiji,*

nego prije svega kao zajednicu vjere, nade i ljubavi u kojoj su svi članovi sjedinjeni u Kristu koji je izvor svega zajedništva i načelo jedinstva života Crkve u kojemu sudjeluju svi članovi, svaki prema vlastitom poslanju i ulozi, ali svi jednako pozvani na svetost i poslanje.

Ukratko, ekleziologija zajedništva ima za cilj shvatiti Crkvu kao živu zajednicu koja se hrani odnosom s Kristom i među svojim članovima, angažirajući se u poslanju svjedočenja Božje ljubavi u svijetu. To je, prema Vagagginiju, kritički promišljajući Crkvu kao *societas/communitas perfecta*, ekleziologija koja u svojoj biti stavlja u prvi plan ontološko, nadnaravno i sakramentalno zajedništvo koje izvire iz Presvetoga Trojstva, zajedništva kojemu je podređeno i usmjereno sve drugo u Crkvi.

Tu teologiju Drugi vatikanski koncil ocrtava već u prvom broju dogmatske konstitucije o Crkvi govoreći: »Svjetlo naroda je Krist pa stoga ovaj Sveti sabor, sabran u Duhu Svetom, žarko želi njegovom svjetlošću, koja odsijeva na licu Crkve, prosvjetliti sve ljude navješćujući evanđelje svemu stvorenju (usp. Mk 16,15). A budući da je Crkva u Kristu na neki način sakrament odnosno znak i sredstvo najprisnijega sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda, ona kani, slijedeći nauk prethodnih koncila, svojim vjernicima i cijelomu svijetu točnije obrazložiti svoju narav i svoje sveopće poslanje. Okolnosti sadašnjega vremena nadodaju toj zadaći Crkve još veću hitnost kako bi, naime, svi ljudi – danas tješnje povezani raznim društvenim, tehničkim i kulturalnim svježama – također postigli puno jedinstvo u Kristu« (LG 1).

U ekleziologiji zajedništva, koja je polazišna točka zdrave ekleziologije i plodnog pastoralnog djelovanja, Crkva se shvaća kao stvarnost koja uključuje sve njezine članove: kler i laike, posvećene službenike i vjernike, koji su pozvani živjeti punim kršćanskim životom i surađivati u evangelizacijskom poslanju, kako to naglašava već spomenuti Vagaggini. Crkva je dakle »zajedništvo« koje proizlazi iz zajedničke vjere u Krista, a svaki član ima aktivnu ulogu u životu Crkve.

Pastoral nade jest ekleziologija zajedništva stavljena u praksu. Vrhunac pastoralnog poslanja Crkve kao one koja je hodočasnica nade prepoznajemo u djelatnom sudjelovanju Božjega naroda u susretu iznad svih susreta – nedjeljnoj euharistiji, jer »liturgija one koji su unutar Crkve svakodnevno izgrađuje u sveti hram u Gospodinu, u prebivalište Božje u Duhu, do mjere punine dobi Kristove, ona ujedno na čudesan način krijepi njihove snage kako bi propovijedali Krista; tako liturgija pokazuje Crkvu onima koji su vani kao znak podignut za narode, pod kojim se raspršena djeca Božja trebaju sabrati u jedno, dok ne postane jedno stado i jedan pastir« (SC 2). ■

Euharistija – slavlje kršćanske nade

MILAN DANČUO

Uvod

Konstitucija *Sacrosanctum Concilium* Drugoga vatikanskog koncila govoreći o važnosti liturgije u životu Crkve ističe da »u zemaljskoj liturgiji predokusom imamo udjela u onoj nebeskoj, koja se slavi u svetom gradu Jeruzalemu, kamo kao putnici težimo, gdje zdesna Bogu sjedi Krist, služitelj svetišta i pravoga šatora; sa svim četama nebeske vojske pjevamo Gospodinu pjesan slave; štujući spomen svetih, nadamo se udioništvu u društvu s njima; iščekujemo Spasitelja Gospodina našega Isusa Krista, dok se ne pojavi on sam, život naš, te se i mi s njime pojavimo u slavi« (SC 8). Euharistija je dakle sakrament kršćanske nade, kao što je i pisao sv. Pavao zajednici u Korintu: »Doista, kad god jedete ovaj kruh i pijete čašu, smrt Gospodnju navješćujete dok on ne dođe« (1Kor 11,26). Slavlje euharistije u sebi sadrži spomen na Kristovo djelo spasenja i postaje iščekivanje njegova dolaska u slavi.

Euharistijsko slavlje je okruženje u kojem kršćanska zajednica proslavlja stvarnu prisutnost uskrslog i proslavljenog Krista te je ujedno eshatološki temelj njezinih konačnih očekivanja. Na osnovi te nade u Krista kršćani su od samih početaka bili postojani u vjeri i nauku, živjeli euharistijsko zajedništvo i bratsku ljubav (usp. Dj 2,42). U euharistiji se Božje spasenjsko djelo ostvarilo u Kristu i po njegovu prijelazu iz smrti u život, snagom Duha Svetoga, kršćanska zajednica djelatno sudjeluje u daru uskrsnuća i u Božjoj slavi. Promatrajući euharistiju u tome smislu, proslavljeni Krist koji dolazi na kraju povijesti i vremena već je u sakramentalnom zajedništvu s kršćanskom zajednicom. Njegovim dolaskom u slavi očitovat će se konačna djelotvornost euharistije kao neizrecive stvarnosti koju je Bog pripremio u novome Savezu. Euharistija stoga postaje simbol ostvariteljske stvarnosti Božjega Kraljevstva koje je navijestio Krist ispunjavajući nadom kršćane na njihovom hodu kroz povijest.

Euharistijsko slavlje je okruženje u kojem kršćanska zajednica proslavlja stvarnu prisutnost uskrslog i proslavljenog Krista te je ujedno eshatološki temelj njezinih konačnih očekivanja.

Fra Angelico, *Proslavljeni Krist*,
1423. – 1424.

*... autentična nada,
daleko od toga da bude
čisti bijeg od stvarnosti,
potiče vjernike na život
koji je aktivan i djelatan
za Kraljevstvo koje se
tek treba ostvariti, ali se
već očekuje konkretnom
i opipljivom prisutnošću
u današnjem svijetu.*

Euharistija i kršćanska nada

Kršćansko poimanje nade je slojevito, ono podrazumijeva iščekivanje i usredotočenost na Božja obećanja. Fokus nade nije samo na njezinu sadržaju, nego na činu nade kao obilježju zajedništva vjere. Stoga je nada usko povezana sa strpljivošću jer promatra buduća obećanja koja se već sada autentično doživljuju, iako djelomično i u anticipiranom obliku. Kršćani žive između sjećanja i nade, odnosno kršćanski se život ostvaruje na razini povijesti između prošlih spasenjskih događaja Kristova života, smrti i uskrsnuća i buduće nade u obećano Božje kraljevstvo. Euharistijsko slavlje uvodi nas u dinamičko iskustvo vremena, odnosno u prožimanju prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, no budućnost je ta koja izaziva posebnu pozornost u teološkom promišljanju kroz koje se euharistija ističe kao sredstvo nade i obnove. Euharistija je eshatološki znak, u njoj se i sjećanje i nada isprepliću na planu povijesti kakva se živi danas.

Kršćanska nada ne oduzima ništa samoj sadašnjosti. Ne usmjeruje samo prema spasenju u vječnosti i izvan povijesti niti zanemaruje stvarnost i izazove sadašnjega života. Zapravo, autentična nada, daleko od toga da bude čisti bijeg od stvarnosti, potiče vjernike na život koji je aktivan i djelatan za Kraljevstvo koje se tek treba ostvariti, ali se već očekuje konkretnom i opipljivom prisutnošću u današnjem svijetu. Autentičniji kršćanski pristup jest sakramentalno živjeti u svijetu, raspoznavati znakove nade i konkretno djelovati na ostvarivanju, makar i djelomično, budućnosti koju je Bog obećao. Sudjelovati u euharistiji znači sudjelovati u sakramentu nade koji oštro proturječi sadašnjoj stvarnosti u kojoj živimo. Bog nije napustio materijalni svijet, nego ga sakramentalno nastanjuje. Crkva i danas treba biti prepoznata kao Božja euharistijska zajednica pa je pozvana darovanu nadu u Božje kraljevstvo pretvarati u konkretnu stvarnost u današnjem svijetu.

Euharistija – izvor zajedništva

Euharistija kao sakrament nade shvaćena je u isto vrijeme kao vizija budućnosti i slavlje kršćanske zajednice koja se hrani Kristovim tijelom i krvlju. Euharistija je eshatološki Božji dar u Kristu za sve vjernike i za njihovo spasenje. Ovaj dar koji se slavi u euharistiji obuhvaća povijest i cijeli svijet koje Bog vodi prema dovršenju i punini. Krist je dakle konačna i buduća slava, a time se naglašava da okupljanje za euharistijskim stolom proširuje zajedništvo s Kristom, vjernika međusobno i zajedništvo sa svim stvorenjem. Promatranje i vrednovanje euharistije u ovoj perspektivi može pružiti temelj za djelovanje ispunjeno kršćanskom nadom i potaknuti nove mogućnosti za život Crkve i svih vjernika. U takvom se euharistijskom zajedništvu rađa autentična nada, a euharistija postaje znakom i učinkovitim izvorom zajedništva. Usmjerenost na euharistiju kao događaj zajedništva pruža polazišnu točku za obnovljenu antropologiju kojom se kršćanska nada stavlja u dijalog s traženjima i lutanjima današnjeg čovjeka.

Čovjekovo postojanje poziv je na život u zajedništvu s drugim osobama, a po svojoj naravi nada uključuje svijest o zajedništvu. Iz kršćanske perspektive nije moguće govoriti o osobi i pojedincu bez pojma zajedništva. Nada se može smatrati smislenom samo u kontekstu stvarnog zajedništva uspostavljenog među ljudima pa se i smisao euharistijske nade pojavljuje u ovoj međuljudskoj dimenziji osobnosti. Konačna svrha euharistijske nade je život u trojedinom Bogu, izvoru odnosa i zajedništva, stoga se nada jedino i može živjeti u zajednici u kojoj se svi okupljaju bez razlika. U smislu euharistijskog zajedništva, nada je dakle pozitivan stav prema raznim oblicima zajedništva, uvažavanje jedinstva u različitosti, razumijevanje konačne stvarnosti kao uzajamnog darivanja i međusobnog življenja i zajedništva. Kao što kruh i vino postaju predokus nebeskoga Kraljevstva, tako i oni koji sudjeluju u euharistiji tjelesno su i sakramentalno sjedinjeni s novim Kristovim čovječstvom djelovanjem Duha Svetoga. Euharistija liječi, usavršava i ispunjava život kršćana, upravo je to stvarnost koju euharistija već slavi, ovdje i sada, dok iščekuje blaženu nadu, svjesna slavnog zajedništva koje dolazi.

Euharistijska nada ima i kozmičku dimenziju, budući da se ispunjenje za kojim ljudi čeznu ne može promatrati bez preobrazbe svijeta za koji su vezani u životu i smrti. Kao događaj eshatološkog zajedništva, euharistija slavi jedinstvo i solidarnost ljudi, zemlje i cijeloga svijeta kada kruh i vino, kao zemaljske stvarnosti, postaju nositelji konačne budućnosti čovječanstva i prirode. Tako dolazimo do shvaćanja spasenja kao ulaska svega stvorenoga u Božju vječnu zajednicu života ljubavi. Kao spomen na Kristovu sveobuhvatnu ljubav, euharistija govori o tome kako je sve stvoreno po njemu, u njemu i za njega. Euharistija se u tome smislu shvaća kao djelotvoran izvor kršćanske nade podsjećajući

*Euharistija liječi,
usavršava i ispunjava
život kršćana, upravo je to
stvarnost koju euharistija
već slavi, ovdje i sada,
dok iščekuje blaženu
nadu, svjesna slavnog
zajedništva koje dolazi.*

Okupljanje za euharistijskim stolom proširuje zajedništvo s Kristom, vjernika međusobno i zajedništvo sa svim stvorenjem.

vjernike na svetost stvaranja. To također znači da kraj svijeta neće biti uništenje svemira, nego preobrazba i ispunjenje, tako da će on postati novo nebo i nova zemlja. Krist se iz euharistije objavljuje kao život i rekapitulacija svega stvorenoga.

Euharistija – Božji dar spasenja

U svojoj spasenjskoj stvarnosti euharistija je Kristov besplatni dar koji otkriva autentično značenje darovane ljubavi. Krist sam je prisutan u proslavi njegova otajstva života, smrti i uskrsnuća darujući kršćanskoj zajednici spasenje i mogućnost uzdizanja na novu razinu života i slobode kao dionici njegova proslavljenog tijela. U ovoj milosnoj stvarnosti Krist ispunjava ono što kršćani jesu u Božjem planu, podupire ih i daje obećanje vječne ljubavi. Na taj se način euharistija promatra kroz obnovljeno značenje nade kao molitve hvale i zahvale. Već se od prve Crkve, bez obzira na povijesne okolnosti, euharistija shvaćala kao sakrament hvale i zahvale u svjetlu nade u kojem se kršćani okupljaju na slavlje i primanje Božjeg dara spasenja u Kristu. Kršćani zahvaljuju u euharistiji, ne zbog osjećaja da nešto moraju, već iz razloga što žive u svijetu milosti i blagoslova koji postaje anticipirano ispunjenje Kristove darovane ljubavi u povijesti.

Pred takvom euharistijskom obilatošću, za razliku od ljudske logike davanja, Božje darivanje nudi božanski život na besplatan

i milosni način. Stoga je jedini prikladan odgovor koji može dati smisao djelima slavljenja i zahvaljivanja kršćanske zajednice spremnost da se uđe u zajedništvo sa samim Božjim životom te da se sudjeluje u dijeljenju života s drugima. To je istinsko i spontano vrednovanje dara euharistije koji omogućuje da svi dionici euharistijskog slavlja budu zahvaćeni Božjom darovanosti života. Euharistijski dar se u tom smislu nastavlja uvećavati i postaje neprestano otvaranje prema budućnosti. Takav dar svjedoči otajstvo Kristove darovane ljubavi, uvijek ispunjene spasenjskom djelotvornošću. Kao dar hvale i zahvale, euharistija preobražava zajednicu kršćana u stvarnost novoga života, tako da vjernici zauzvrat postaju kruh za svijet, koji se lomi, dijeli i blaguje u iščekivanju budućnosti. Takav način življenja proizlazi iz radosti spasenja i postaje stvarno udioništvo u božanskom životu i zajedništvu koje svoj početak slavi u euharistiji.

Euharistija – dar svjedočenja i poslanja

Pojam dara sastavni je dio kršćanske nade. Kristova darovana ljubav nastavlja djelovati kad se po Duhu Svetom utjelovljuje u Crkvi koja posreduje tu ljubav kako bi svi vjernici mogli sudjelovati u njoj. Postoji stvarna usmjerenost prema euharistijskom daru koji otvara nove mogućnost i uvodi kršćane u zajedništvo po svjedočenju i poslanju. Ovdje se prepoznaje okvir za razumijevanje dinamičkog smisla euharistije kao spomenčina Kristovih otajstava smrti i uskrsnuća koji se slavi u nadi da će se postići konačna novost života, oslobođena od konkretne stvarnosti patnje i smrti. Euharistija je ustanovljena u sjeni križa kojim se Krist predao Ocu za dobrobit kršćana koji će ga slijediti pa slaviti euharistiju znači sudjelovati u otajstvu Kristove smrti i uskrsnuća. Omogućuje kršćanskoj nadi da prihvati sve stvarnosti tame i svjetla, tragedije i preobrazbe sudjelujući u Božjoj strpljivosti kao izrazito vazmenim elementima koji usmjeruju prema budućnosti i vremenu nade koje tek dolazi.

Otajstva Kristove muke, smrti i uskrsnuća postaju izvor euharistijske nade. Euharistijski kruh i vino sakramentalni su znakovi koji pripremaju vjernike za ono što dolazi. Zajedno s njima vjernici su pozvani prinijeti Bogu sve svoje patnje i molitve, sva djela, zahvale i predanje sebe, oni sami trebaju biti živa i sveta žrtva. Na taj način će u slavlju euharistije kršćanska zajednica moći svjedočiti ono što Kristovo uskrsnuće obećava za budućnost svijeta. Nada može pronaći svoju hranu u euharistiji u kojoj je konačna budućnost već anticipirana i koja omogućuje vjernicima da ustraju u životu služenja i kršćanskog djelovanja već na ovozemaljskom putovanju prema punini zajedništva s Bogom u vječnosti.

U takvoj perspektivi euharistija ima duboko značenje za poslanje Crkve u svijetu po tome što je znak i predokus nebeske gozbe koju će Bog darovati kako bi zauvijek izrazio sveopću pobjedu

Euharistijski kruh i vino sakramentalni su znakovi koji pripremaju vjernike za ono što dolazi. Zajedno s njima vjernici su pozvani prinijeti Bogu sve svoje patnje i molitve, sva djela, zahvale i predanje sebe, oni sami trebaju biti živa i sveta žrtva.

Giovanni Mannozi, *Ja sam kruh živi koji je s neba sišao* (Iv 6,51), 1633.

božanskog spasenja. Kršćani su dionici u Kristovom otajstvu ljubavi, bivaju preobraženi euharistijom i primaju poslanje da preobrazu svijet oko sebe ljubavlju koju su susreli u euharistiji i da žive svakodnevno u nastojanju za veću pravednost u ljubavi. U euharistiji Crkva treba biti ono što slavi i primati ono što stvarno jest. Ovakvo shvaćanje euharistije kao slavlja nade i pripreve za Kristov dolazak u slavi služi, ne samo tome da kršćansku zajednicu dovede do iščekivanja Božjeg Kraljevstva, nego i da osnaži osjećaj odgovornosti za svijet, za svetost i cjelovitost svega života. Narav euharistijske nade usko je povezana sa sudjelovanjem u povijesti i zajedništvom s Kristom, kako bi se cijeli svijet iznova oblikovao prema Božjem naumu i doveo do svog ispunjenja.

Zaključne misli

Konstitucija *Sacrosanctum Concilium* opisuje euharistiju kao »sakrament dobrote, znak jedinstva, svezu ljubavi, vazmenu

gozbu u kojoj se Krist blaguje, duša se napunja milošću i daje nam se залог buduće slave» (SC 47). Euharistijsko slavlje je dakle predokus punine milosti koja dolazi. Kao spomen na Kristovo vazmeno otajstvo, euharistija otkriva kako nadu za povijest tako i nadu za buduću slavu izvan povijesti. U euharistiji vjernici doista postaju jedno s Kristom u iščekivanju prožeti nadom, prepoznaje se novi osjećaj postojanja u svijetu i života u zajedništvu koji mijenja horizont nade. Svaka molitva, svaki čin zajedničkog dijeljenja i blagovanja u euharistiji je sakramentalni oblik kršćanske nade koji upućuje na njezino dovršenje u punini vremena. To znači da je euharistija jezgra kršćanske nade kao vizije i nade kao iščekivanja stvarnosti. Ona se otvara i otkriva novi svijet u određenim vremenima i na određenim mjestima, postaje zahvala za stvaranje, utjelovljenje, uskrsnuće i svršetak, ali ipak transcendentna u slavi izvan svega stvorenoga.

U euharistiji slavimo spomenčin i anticipiramo Krista koji je izvor, cilj i oblik onoga što cijeli svijet postaje. Zajedništvo koje se ostvaruje između neba i zemlje, između živih i mrtvih, između duhovnog i fizičkog, između osobnog i zajedničkog ispunjenja, između ljudskog i kozmičkog, simbolizirano je preobrazbom kruha i vina u tijelo i krv uskrslog Krista. Upravo ta euharistijska nada najznačajnije preobražava sav život i daje smisao našem hodu kroz povijest. U konačnici se kršćanska zajednica otkriva kao narod nade, budući da je euharistijska zajednica. Kao milosni božanski dar koji preobražava one koji ju primaju, euharistija poziva kršćansku zajednicu da ostvaruje buduću slavu u sadašnjosti s radosnim iščekivanjem samog Krista u budućnosti. Ono što Crkva slavi ovdje na zemlji postaje dioništvo u Kristovom daru ljubavi na zajedničkoj gozbi u vječnosti. Euharistija je tako autentičan sakrament kršćanske nade. ■

LITURGIJSKI KALENDAR

VELJAČA

23 N SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU

- 24 P Svagdan: Sir 1,1-10; Ps 93,1-2.5; Mk 9,14-29
- 25 U Svagdan: Sir 2,1-11; Ps 37,3-4.18-19.27-28.39-40; Mk 9,30-37
- 26 S Svagdan: Sir 4,11-19; Ps 119,165.168.171-172.174-175; Mk 9,38-40
- 27 Č Svagdan: Sir 5,1-8; Ps 1,1-4.6; Mk 9,41-50
- 28 P Svagdan: Sir 6,5-17; Ps 119,12.16.18.27.34-35; Mk 10,1-12

OŽUJAK

- 1 S Svagdan: Sir 17,1-15; Ps 102,13-18; Mk 10,13-16

2 N OSMNA NEDJELJA KROZ GODINU

- 3 P Svagdan: Sir 17,24-29; Ps 32,1-2.5-7; Mk 10,17-27
- 4 U Svagdan ili: Sv. Kazimir; Sir 35,1-12; Ps 50,5-8.14.23; Mk 10,28-31

5 S PEPELNICA

- 6 Č Svagdan: Pnz 30,15-20; Ps 1,1-4.6; Lk 9,22-25
- 7 P Svagdan: Iz 58,1-9a; Ps 51,3-6a.18-19; Mt 9,14-15
- 8 S Svagdan: Iz 58,9b-14; Ps 86,1-6; Lk 5,27-32

9 N PRVA KORIZMENA NEDJELJA

- 10 P Svagdan: Lev 19,1-2.11-18; Ps 19,8-10.15; Mt 25,31-46
- 11 U Svagdan: Iz 55,10-11; Ps 34,4-7.16-19; Mt 6,7-15
- 12 S Svagdan: Jon 3,1-10; Ps 51,3-4.12-13.18-19; Lk 11,29-32
- 13 Č Svagdan: Est 4,17k-m.r-t; Ps 138,1-3.7c-8; Mt 7,7-12
- 14 P Svagdan: Ez 18,21-28; Ps 130,1-8; Mt 5,20-26
- 15 S Liturgija kvatri (za pokoru i obraćenje): iz Prigod. čitanja: za oproštenje grijeha (str. 190-203); 1Iv 1,5-2,2; Ps 51,3-6a; Lk 7,36-50

16 N DRUGA KORIZMENA NEDJELJA

- 17 P Svagdan: Dn 9,4b-10; Ps 79,8-9.11.13; Lk 6,36-38
- 18 U Svagdan: Iz 1,10.16-20; Ps 50,8-9.16b-17.21.23; Mt 23,1-12
- 19 S SVETI JOSIP, zaručnik Bl. Dj. Marije, svetkovina: 2Sam 7,4-5a.12-14a.16; Ps 89,2-5.27.29; Rim 4,13.16-18.22; Mt 1,16.18-21.24a (ili: Lk 2,41-51a)
- 20 Č Svagdan: Jr 17,5-10; Ps 1,1-4.6; Lk 16,19-31
- 21 P Svagdan: Post 37,3-4.12-13a.17b-28; Ps 105,16-21; Mt 21,33-43.45-46
- 22 S Svagdan: Mih 7,14-15.18-20; Ps 103,1-4.9-12; Lk 15,1-3.11-32

23 N TREĆA KORIZMENA NEDJELJA

- 24 P Svagdan: 2Kr 5,1-15; Ps 42,2.3; 43,3.4; Lk 4,24-30
- 25 U NAVJEŠTENJE GOSPODINOVO. BLAGOVIJEST, svetkovina: Iz 7,10-14; Ps 40,7-11; Heb 10,4-10; Lk 1,26-38
- 26 S Svagdan: Pnz 4,1.5-9; Ps 147,12-13.15-16.19-20; Mt 5,17-19
- 27 Č Svagdan: Jr 7,23-28; Ps 95,1-2.6-9; Lk 11,14-23
- 28 P Svagdan: Hoš 14,2-10; Ps 81,7-11b.14.17; Mk 12,28b-34
- 29 S Svagdan: Hoš 6,1-6; Ps 51,3-4.18-21b; Lk 18,9-14

Sedma nedjelja kroz godinu

23. veljače 2025.

ULAZNA PJESMA

Ja se u tvoju dobrotu,
Gospodine, uzdam, nek mi
se srce raduje spasenju
tvome! Pjevat ću Gospodinu
koji mi učini dobro. (Ps 13,6)

ZBORNA MOLITVA

Svemogući Bože,
daj da budno osluškujemo
poticaje tvoga Duha:
da ti čujemo glas, te ga
riječju i životom slijedimo.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, ovim darovima
iskazujemo ti dužnu počast.
Daj da naše služenje
bude tebi na slavu
a Crkvi na spasenje.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Ispovijedam sva čudesna
djela tvoja, radujem se i
kličem tebi, pjevam imenu
tvome, Svevišnji.
(Ps 9,2-3)

POPRIČESNA MOLITVA

Svemogući Bože,
daj da uberemo plodove
spasenja kojima su ova
otajstva obećanje i zalog.
Po Kristu.

Prvo čitanje 1Sam 26,2,7-9.12-13.22-23

Gospodin te predao u moje ruke, ali ja nisam htio dići ruke na tebe.

Čitanje Prve knjige o Samuelu

U one dane: Ustade Šaul i siđe u pustinju Zif, a s njim tri tisuće izabranih Izraelaca, da traži Davida u pustinji Zifu. David i Abišaj dopriješe noću do vojske: i gle, Šaul ležao je i spavao u taboru, a koplje mu kod uzglavlja zabo deno u zemlju. Abner i vojnici ležahu oko njega. Tada Abišaj reče Davidu: »Danas ti je Bog predao u ruke tvoga neprijatelja. Zato sada dopusti da ga njegovim vlastitim kopljem pribodem za zemlju, jednim jedinim udarcem, drugoga mi neće trebati.« Ali David odgovori Abišaju: »Nemoj ga ubijati! Jer tko će dignuti ruku svoju na pomazanika Gospo dnjeg i ostati nekažnjen?« Nato David uze koplje i vrč za vodu što su bili kod Šaulova uzglavlja i oni odoše. Nitko nije ništa vidio ni opazio, nitko se nije probudio, nego su svi spavali jer bijaše na njih pao dubok san od Gospodina. David priđe na drugu stranu i stade na vrh gore, podaleko, tako da je među njima bio velik prostor. I viknu David: »Evo kraljeva koplja, neka dođe jedan od momaka i neka ga uzme! A Gospodin će vratiti svako me po njegovoj pravdi i njegovoj vjernosti: danas te Gospodin bijaše predao u moje ruke, ali nisam htio dići ruke svoje na pomazanika Gospodnjega.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 103,1-4.8.10.12-13

Pripjev: Milosrdan je i milostiv Gospodin.

Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina
i sve što je u meni, sveto ime njegovo!
Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina
i ne zaboravi dobročinstava njegovih!

On ti otpušta sve grijehе tvoje,
on iscjeljuje sve slabosti tvoje;
on ti od propasti izbavlja život,
kruni te dobrotom i nježnošću.

Milosrdan je i milostiv Gospodin,
spor na srdžbu i vrlo dobrostiv.
Ne postupa s nama po grijesima našim
niti nam plaća po našim krivnjama.

Drugo čitanje 1Kor 15,45-49

Kao što smo nosili sliku zemljanoga, nosit ćemo i sliku nebeskoga.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo: Prvi čovjek, Adam, postade živa duša, posljednji Adam – duh životvorni. Ali ne bi najprije duhovno, nego naravno pa onda duhovno. Prvi je čovjek od zemlje, zemljan; drugi čovjek – s neba. Kakav je zemljani takvi su i zemljani, a kakav je nebeski takvi su i nebeski. I kao što smo nosili sliku zemljanoga, nosit ćemo i sliku nebeskoga.

Riječ Gospodnja.

MOLITVA VJERNIKA

Braća i sestre, ponizna se srca obratimo svome Stvoritelju te ga zamolimo da svojim milosrdjem obrati našu grešnu ljudsku narav i pouči nas kako iskreno ljubiti:

1. Sveta Crkva poslana je nasljedovati Kristovu pravednost. Učvrsti njena nastojanja da nikoga ne zakida za pristup tvome spasenju i neprestano se usavršuje poniznom i iskrenom molitvom, molimo te.
2. U tvome smo Sinu primili nebeski dar vječnosti. Izlij svoj blagoslov na posvećene ruke svećenika kako bi nam uvijek znali ukazivati na put koji vodi u tvoje vječno kraljevstvo, molimo te.
3. Prolazna tjelesnost ograničava nas da bismo mogli savršeno ljubiti. Osvijetli nas svojom milošću da spoznamo vlastitu duhovnost te ju neprestano usavršujemo na tvoju sliku, molimo te.
4. Osposobio si nas za vršenje dobrih djela. Daj da ne činimo dobro samo svojim istomišljenicima, već na svakog čovjeka gledamo kao na bližnjega s kojim nam je dijeliti vječnost, molimo te.
5. Tvoj nas Sin poučava kako jedni druge moramo blagoslivljati. Oslobodi nas grijeha proklinjanja i obdari našu svakodnevicu međusobnim blagoslivljanjem i zahvalnošću za dar bližnjih, molimo te.

Bože Oče, učiš nas da ljubimo i dobro činimo svima, osobito neprijateljima, da ih blagoslivljamo i za njih molimo. Ukloni iz naših srdaca svaku želju i potrebu da ikome sudimo da bismo u vlastitoj malenosti zavrjedili tvoj oprost i nebesko blaženstvo.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Pjesma prije evanđelja Iv 13,34

Zapovijed vam novu dajem, govori Gospodin, ljubite jedni druge, kao što sam ja ljubio vas.

Evanđelje Lk 6,27-38

Budite milosrdni kao što je milosrdan Otac vaš.

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: »Vama koji slušate velim: Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mriziteljima, blago slivljajte one koji vas proklinju, molite za one koji vas zlostavljaju. Onomu tko te udari po jednom obrazu pruži i drugi, i onomu tko ti otima gor nju haljinu ne krati ni donje. Svako mu tko od tebe ište daji, a od onoga tko tvoje otima ne potražuj. I kako želite da ljudi vama čine, tako činite i vi njima. Ako ljubite one koji vas ljube, kakvo li vam uzdarje? Ta i grešnici ljube ljubitelje svoje. Jednako tako, ako dobro činite svojim dobro činiteljima, kakvo li vam uzdarje? I grešnici to isto čine. Ako pozajmljujete samo onima od kojih se nadate dobiti, kakvo li vam uzdarje? I grešnici grešnicima pozajmljuju da im se jednako vrati. Nego, ljubite neprijatelje svoje. Činite dobro i pozajmljujte ne nadajući se odatle ničemu. I bit će vam plaća velika, i bit će te sinovi Svevišnjega jer je on dobar i prema nezahvalnicima i prema opakima. Budi te milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan. Ne sudite i nećete biti suđeni. Ne osuđujte i nećete biti osuđeni. Praštajte i oprostit će vam se. Dajte i dat će vam se: mjera dobra, nabitena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše jer mjerom kojom mjerite vama će se zauzvrat mjeriti.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	76.1	Ja se u tvoju dobrotu uzdam
ili	238	Dan Gospodnji
Otpjevni psalam:	118	Milosrdan je
Prinosna:	230	Darove prinesite
ili	XIV	Evo nas, Oče
Pričesna:	186	Sva ljubavi mi, Isuse
	260	O da bude radost
	158	Vječna je ljubav
Završna:	756	U slavu svetog Srca

Budi čovjek

Čitajući Lukino evanđelje kroz nekoliko nedjelja, do nas danas dopire tematika odnosa u susretu s onima koje smatramo ne-prijateljima. Željeli mi to ili ne, u životu svakoga od nas postoji ona osoba za koju mislimo da nam nije prijatelj te da nas ne podnosi, a mi odmah instinktivno govorimo da je to naš neprijatelj. Teško je uopće i definirati neprijatelja i baš nam nekako dobro dođe današnja Božja riječ, ne samo evanđelje, već i čitava služba riječi da bismo bolje razumjeli kakvi ljudi trebamo biti.

David i ne-prijatelj Šaul

Kroz izvještaj iz Prve knjige o Samuelu čitamo simpatičnu zgodu u kojoj je opisano Davidovo bježanje od Šaula i njihov pokušaj pomirenja. Iz izvještaja saznajemo da je Šaul tjerao Davida s tri tisuće vojnika, dok je David je imao samo šest stotina dobrovoljaca. Davidove uhode otkrivaju gdje se Šaul utaborio nakon čega David po noći s pratiocem Abišajem dolazi u Šaulov tabor (r. 7-9). Uzima mu koplje i vrč pa se vraća među svoje ljude (r. 12). Udaljivši se na drugu stranu brda, David viče Šaulovim ljudima da dođu po kraljevo koplje te im predbacuje da su slabo čuvali pomazanika Gospodnjeg (r. 13-23). Liturgijski tekst nam u r. 23 donosi zanimljivu opasku: »A Gospodin će vratiti svakome po njegovoj pravdi i po njegovoj vjernosti«. Iz ovog retka, ali i iz čitavog izvještaja moguće je primijetiti kako autor veliča Davidovu velikodušnost: iako je u svojim rukama držao neprijatelja i suparnika, on izabire put oprosta. Davidova velikodušnost uzor je svakom pobožniku, prvotno Židovu: kao što je tvoj kralj bio dobrostiv, i ti budi takav. Možda bi bilo dobro usporediti ovakav stav s tekstom koji se nalazi u Knjizi mudrosti: »A ti si milostiv svemu jer možeš sve i kroz prste gledaš na grijeh ljudima da bi se pokajali. Ti, silni gospodar, sudiš blago i

upravljaš nama s velikom pažnjom, jer kad god hoćeš, moć ti je pri ruci. A takvim si djelima narod svoj poučio da pravednik ima biti čovječan« (Mudr 11,23; 12,18-19a).

Zemljani i nebeski čovjek

Ideja o »naravnom« tijelu, onome prvog čovjeka povezana je s izvještajem o stvaranju, kada je čovjek postao »živa duša« (heb. *nefeš hajja*^h; Post 2,7), odnosno, živo biće osnaženo duhom koji oživljuje, ali i dušom koja je smrtna. Ideja »duhovnog« tijela primjenjuje se na Krista koji je u usporedbi s prvim čovjekom, predstavljen kao »posljednji Adam« (gr. *eshatos Adam*), začetnik novog čovječanstva i čovjeka. On može uzeti tu ulogu jer je uskrsnućem postao »duh životvorni« (r. 45b). Ovo ne znači da je Krist identičan Duhu, nego da posjeduje puninu Duha kojega može dati vjernicima, čineći ih suučesnicima svoga slavnog života. Govoreći o zemljanom čovjeku, Pavao naglašava čovjekovu zemljanoost (usp. Post 2,7), dok govor o nebeskom čovjeku treba povezati sa »Sinom čovječjim« koji dolazi na »oblacima nebeskim« i čije »kraljevstvo neće propasti« (usp. Dn 7,13-14). Isus je nebeski Adam koji će svim ljudima pokloniti novi život. Posljednji redak (r. 49) donosi dvije usporedbe: »Nosili smo sliku zemaljskog«, što znači da živimo u Adamovoj naravi i da ne možemo pobjeći od adamovske sudbine na zemlji. Dok izraz »Nositi ćemo i sliku nebeskoga« znači da je Bog u Isusu, savršenom čovjeku, obnovio kod svih ljudi sličnost sa sobom. I zato nam kroz evanđelje Isus daje poduku kako živjeti.

Budi drugačiji

Isus se ne obraća samo učenicima, već svima (r. 27a), dajući im zapovijed ljubavi prema neprijateljima (r. 27b-28). Zapovijed je oblikovana uz pomoć četiri imperativa: ljubite, dobro činite, blagoslivljajte i molite.

Rembrandt Harmenszoon van Rijn, *Isus poučava svoje učenike*, 1634.

Imperativi se odnose na četiri skupine ljudi: neprijatelji, mrzitelji, oni koji proklinju i oni koji zlostavljaju. Imperativi se odnose na ljubav, dok ove četiri kategorije definiraju neprijatelje. Zahtjev ljubavi prema bližnjemu dobro je poznat i u Starom zavjetu (usp. *Lev 19,17-18.34*), dok zahtjev ljubavi prema neprijateljima donosi novost.

Čini se da nam ova stranica evanđelja govori od čega se sastoji punoća odnosa. Svakako da odnosi postoje kako u pozitivnim tako i u negativnim životnim situacijama, odnosno onima u kojima postoje određeni sukobi (što ne znači da moramo ratovati!). Međutim, naglasak i jasnoća odnosa izražava se kroz voljeti nekoga, činiti dobro, moliti, ponuditi mu sebe, biti milostiv, blagosloviti, prosuditi, a ne osuditi, oprostiti... U tom smislu srž odnosa otkriva nam se zbornom molitvom ove sedme nedjelje kroz godinu: *Svemoguću Bože, daj da budno osluškujemo*

poticaje tvoga Duha: da ti čujemo glas, te ga riječju i životom slijedimo. Slijediti srce uz poticaje Duha omogućuje nam biti ljudskim prema svakome. Isus zato i govori: »Ako ljubite one koji vas ljube, kakve li vam milosti?« (r. 32a), gdje je u uobičajenom prijevodu uzdarje. Božja milost daje se i djeluje onda kada nadidemo ljudske mjere reciprociteta i prepiske. To je milost koja nam je potrebna, milost kao dar od Boga koji nam omogućuje da Bog u nama djeluje i čini nas drugačijima. Konkretnije rečeno, u poticaju za vjerničkim nasljedovanjem Božje dobrote i milosrđa potrebno je praštati kako bismo Božje oprostjenje dobili na dar. Razlog konkretne ljubavi prema neprijatelju postaje naša ljudska duhovna oskudica i potreba za opraštanjem. Tko želi Božje milosrđe i oprostjenje za sebe, treba ga iskazivati i drugima te im opraštati.

Andelo Maly

Osma nedjelja kroz godinu

2. ožujka 2025.

ULAZNA PJESMA

Gospodin mi je zaštita,
na polje me prostrano
izvede, spasi me
jer sam mu mio.
(Ps 18,19-20)

ZBORNA MOLITVA

Gospodine, ravnaj tijekom
svjetskih zbivanja:
da živimo u miru
te radosno i slobodno
tebi služimo.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Bože, sve što ti prinosimo
tvoj je poklon, a ti ga ipak
primaš kao znak naše
pažnje. Tvoji su darovi
jedino što imamo:
daj da nam donese
vječnu nagradu.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Pjevat ću Gospodinu
koji mi učini dobro,
pjevat ću imenu
Gospodina Svevišnjeg.
(Ps 13,6)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, nahranio si nas
darom spasenja.
Još te molimo: ovim
otajstvom vremenite okrepe
privedi nas zajedništvu
života s tobom.
Po Kristu.

Prvo čitanje Sir 27,4-7

Nikoga ne hvali prije no što progovori.

Čitanje Knjige Sirahove

Kad se sito trese, mekinje ostaju:
tako i nedostaci čovjekovi
izbijaju u govoru njegovu.
Lončarove posude peć iskušava,
a čovjeka njegov govor.
Obradu vočke očituje njezin plod:
tako i riječi čovjekove otkrivaju njegove osjećaje.
Nikoga ne hvali prije no što progovori
jer govor je kušnja ljudi.
Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 92,2-3.13-14.15-16

Pripjev: Dobro je slaviti Gospodina.

Dobro je slaviti Gospodina,
pjevati imenu tvome, Svevišnji;
naviještati jutrom ljubav tvoju
i noću vjernost tvoju.

Ko palma cvate pravednik
i raste ko cedar libanonski.
Zasađeni u domu Gospodnjemu
cvatu u dvorima Boga našega.

Rod donose i u starosti,
sočni i puni svježine:
da navijeste kako je pravedan Gospodin,
Hrid moja, onaj na kome nema nepravde.

Drugo čitanje 1Kor 15,54-58

Daje nam pobjedu po Isusu Kristu.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo: Kad se ovo raspadljivo obuče u neraspadljivost i ovo smrtno
obuče u besmrtnost, tada će se obistinuti riječ napisana:

*Pobjeda iskapi smrt.
Gdje je, smrti, pobjeda tvoja?
Gdje je, smrti, žalac tvoj?*

Žalac je smrti grijeh, snaga je grijeha zakon. A hvala Bogu koji
nam daje pobjedu po Gospodinu našem Isusu Kristu! Tako, braćo
moja ljubljena, budite postojani, nepokolebljivi, i obilujte svagda u
djelu Gospodnjem znajući da trud vaš nije neplodan u Gospodinu.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Fil 2,15d.16a

Aleluja! Svijetlite kao svjetlila u svijetu
držeći riječ života. Aleluja!

Evanđelje Lk 6,39-45

Iz obilja srca usta govore.

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U ono vrijeme:

Kaza Isus učenicima prispodobu:

»Može li slijepac slijepca voditi?

Neće li obojica u jamu upasti?

Nije učenik nad učiteljem.

Pa i tko je posve doučen,
bit će samo kao njegov učitelj.

Što gledaš trun u oku brata svojega,
a brvna u oku svome ne opažaš?

Kako možeš kazati bratu svomu:

»Brate, de da izvadim trun koji ti je u oku«,
a sam u svom oku brvna ne vidiš?

Licemjere! Izvadi najprije brvno iz oka svoga pa ćeš onda
dobro vidjeti izvaditi trun što je u oku bratovu.

Nema dobra stabla koje bi rađalo nevaljalim plodom niti
stabla nevaljala koje bi rađalo dobrim plodom.

Tâ svako se stablo po svom plodu poznaje.

S trnja se ne beru smokve niti se s gloga grožđe trga.

Dobar čovjek iz dobra blaga srca svojega iznosi dobro, a
zao iz zla iznosi zlo. Tâ iz obilja srca usta mu govore.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	76.2	Gospodin mi je zaštitila
ili	220	Gdje god su dvojica
Otpjevni psalam:	140	Dobro je slaviti Gospodina (hilp.hr)
Prinosna:	XV	Oče, primi žrtvu ovu
Pričesna:	273	Ja sam s vama
	101	Kušajte i vidite
	153	Dođite živomu vrelu
Završna:	175	O srce Sina Božjega

MOLITVA VJERNIKA

Dobri Otac nas neprestano potiče na obraćenje da bismo iskrena srca i čiste duše u svima mogli prepoznati njegovu neizmjernu ljubav, stoga mu se iskreno obratimo te ga zamolimo:

1. Slijepac slijepca ne može voditi. Daj da Crkva, slijedeći tvoj nauk, postojano i nepokolebljivo vodi vjerne putem spasenja, molimo te.
2. U svijetu prepunom svakakvih informacija, potrebni smo istinskih učitelja. Podari papi, biskupima i svećenicima potrebno znanje i sposobnost poučavanja u Istini, molimo te.
3. Dobro stablo rađa dobrim plodom. Daj da brinemo o svojoj nutрини i čistoći duše te tako dopuštamo da nas tvoja ruka neprestano vodi i donosi dobre plodove za boljitak sviju, molimo te.
4. Često se osvrćemo na grijehе bližnjih, ne želeći uvidjeti svoje. Pouči nas poniznosti da bismo u bližnjima znali prepoznati tvoju ljubav, koja je iznad svake ljudske slabosti, molimo te.
5. U našem govoru psovke svakodnevno truju međuljudske odnose. Daj da uvidimo grešnost srca iz kojeg dolaze ružne riječi te vlastitim obraćenjem svjedočimo ljepotu duše, od tebe stvorene, kroz izgovorenu dobrotu, molimo te.

Dobri Oče, ponizno te molimo da ove naše prošnje poslušаш i uslišiš. Daj da iz naših duša progovara tvoja neizmjerina dobrota koja je kadra ovaj svijet učiniti mjestom neiscrpane Božje ljubavi i pravednih međuljudskih odnosa.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Svijet skrivenih mana

U današnjem evanđeoskom tekstu čitamo nekoliko Gospodinovih kratkih pouka za duhovni život njegovih učenika i svih onih koji su ga dolazili slušati i od njegove riječi živjeti. Premda je riječ o kratkim poukama, ne znači da su manje važne i duboke. Naprotiv, od izuzetne su važnosti za duhovni život i za međusobne odnose s drugim ljudima. No, da bi ih se razumjelo u svem opsegu i dubini, neophodno je razumjeti njihovu pozadinu i kontekst u kojem su nastale.

Otajstvo ljudske nutrine

Isus na poseban način dotiče tri različite teme služeći se slikovitim govorom iz svakodnevnoga života, a sve tri teme dotiču važnost ljudske nutrine. Riječ je o prispodobama o slijepcu koji vodi slijepca, o trunu i brvnu u oku, te o dobrim i lošim stablima. Ali Isus ne priča samo neke lijepe priče, već upućuje svakoga od nas na bitni realizam na tragu kojega smo dužni suočiti se sa sobom i s onim što nosimo u svojoj nutrini. Jer u našoj nutrini su skrivene i tjelesnom vidu nevidljive nakane i motivacije, stavovi i vrijednosti. Doista, često djelujemo potaknuti onime što nosimo u duši, a da drugim ljudima ne dajemo na uvid vlastitu motivaciju, cilj i nakanu. Ali to što skrivamo pred drugima, ne može trajno ostati skriveno, jer nas prije ili poslije razotkriju riječi i djela koja očituju koliko smo u stvari (ne) sposobni. Upravo o tome Isus želi govoriti i poučiti nas.

Kao i nekada u Isusovo doba, i danas je ljudima vrlo važno dobro prikriti mane, to jest razinu svoje ograničenosti. A jedna od najvažnijih mana je oholost koja je rak-rana ljudske nutrine. Ona razara dušu iznutra i unosi nemir, a da nitko ne vidi koliko je razorna niti koliki je velik nemir u duši. Osim toga oholost je podla, te za sve što čini ima izgovor, počesto i vrlo pobožan.

Nije stoga rijetkost da se pojavljuje i u čovjekoljubivu ruhu, da ostavi lijep vanjski dojam, dok su njezine nakane potpuno drukčije. Do te mjere je neuviđavna da ne želi vidjeti svoj grijeh, propuste i mane, ali kod drugih ga bez problema stavlja pod povećalo. Oholost rado umanjuje tuđe zasluge i važnost na račun svoje važnosti i svojih mogućih zasluga. Voli vodeću ulogu, ali ne priznaje svoje ograničenosti i nesposobnosti, sve dok na to nije prisiljena. Ohola osoba se neprestano natječe s drugima, želeći se dokazati i biti bolja od ostalih, pa čak i od onih koji su je poučavali i prenosili joj znanje. Osim toga, oholica je slijep i želi biti vođa drugima svojim ljudskim sposobnostima, a da nije svjestan sebe i ljudske ograničenosti u sebi. I da stvar bude gore, na oholost se često nadovezuje bahatost, pa je ohol čovjek i vrlo neuviđavan prema drugima, a napose prema njihovim slabostima. On je dežurni istražitelj njihovih pogrešaka, spreman zamjeriti i kritizirati i najmanji propust, te drugima pripisati zloću i tamo gdje je na stvari samo slabost.

Upravo u tom kontekstu možemo sagledati ove tri Isusove prispodobe. Oholost je najveća moguća sljepoća do mjere da ohol čovjek sebi uzima za pravo smatrati se učiteljem drugima. Zato Isus veli da kad slijepac slijepca vodi, obojica padnu u jamu. Jednako kao što pokazuje da je velika dvojličnost 'vaditi trun iz tuđeg oka, a ne vidjeti brvna u svome oku'. A korijen svega je u dobroti ili zloći naše naravi, koja može biti poput dobrog ili lošeg stabla. Ona je kao takva zaražene grijehom, ali može od njega biti očišćena, ovisno o tome koliko dopuštamo Božjeg djelovanja u svome životu. S time da valja znati da ohol čovjek ne pušta rado Bogu pristup u svoj život, te ostaje kao nevaljalo stablo nesposobno donijeti dobre plodove, ostaje kao u nekom začaranom krugu – svijetu skrivenih mana.

David Teniers ml., *Slijepac slijepca vodi*, oko 1655.

Biti poput Učitelja

No iz tog začaranog kruga, to jest svijeta skrivenih mana oslobađa nas naš Gospodin najprije svojim naukom jer nam ulazi u dušu u kojoj razrješava i najsloženije probleme i razmotava i najzamršenija stanja. Upravo on, koji nas uči da se ne trudimo biti bolji od zemaljskih učitelja, niti da se nadmećemo s njima dokazujući da smo bolji od njih, potiče da težimo biti poput njega, svoga božanskog Učitelja. Želja da budemo poput njega oslobađa nas ljudske oholosti i umišljenosti, te potrebe da se natječemo s drugima. Naprotiv, potiče nas da služimo drugima otvorenih i zdravih očiju, da vodimo brigu o drugima, ali ne kao slijepac koji vodi slijepca, već kao ponizni sluga koji prati stope svoga Učitelja dok druge vodi putem života. Štoviše, iziskuje da iskreno skrbimo oko čistoće svoje duše, ali ne kao čistunci koji u ime svoje čistoće druge smatraju prljavima i grešnima, već kao oni koji su svjesni da su čisti samo onda kad su dopustili Bogu da ih očisti svojom ljubavlju.

U tom smislu može se izbjeći oholost i bahatost, koje su dvije vrlo česte ljudske

odlike, samo ako se trudimo oko sebe i svoga duhovnoga vida dopuštajući Isusu da iz našega oka izvadi i trun i brvno oholosti. Jer ukoliko ne vidimo da smo u životu sve primili od Boga, to jest da Bogu dugujemo duhovni vid, tada se nepromišljeno u nezahvalnosti uzdižemo iznad drugih. Previdi prema ljudima dokaz su da smo već prije toga napravili previd prema Bogu i njegovoj prisutnosti u svome životu. Neuviđavnost prema ljudima pokazuju da Boga ne vidimo ili ga previdamo stavljajući ga u drugi plan u svome životu. Zato nas naš Gospodin poziva da se oslobodimo grijeha, da očistimo dušu od oholosti i svih drugih natruha, jer samo kao dobro stablo možemo rađati dobre plodove te iz dobra blaga srca svoga iznositi dobro. On je onaj koji nas izvodi iz svijeta skrivenih mana čineći nas vjerodostojnima i iskrenima, bez potrebe da pred drugima glumimo ono što nismo, da se pretvaramo i natječemo. Njegova je želja da najprije otvorimo svoje srce njemu, da ga on izliječi i učini dobrim i plodnim te onda možemo iz obilja srca i drugima govorit, poučavati ih i voditi.

Ivan Bodrožić

Pepelnica

5. ožujka 2025.

ULAZNA PJESMA

Ti, Gospodine, ljubiš sva bića, i ne mrziš ni jedno koje si stvorio. Blago kažnjavaš prestupnike, koriš ih i opominješ za grijehе njihove, da se ostave zloće, jer ti si Bog naš. (*Mudr 11,24–25.27*)

ZBORNA MOLITVA

Gospodine, započinjemo korizmu posta, molitve i bratske ljubavi. Udijeli nam jakost protiv navala duha zloće i ustrajnost u dobrim djelima. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, na početku korizme prinosimo ti ovu žrtvu. Molimo te da nam djela pokore i ljubavi ukrote zle požude te čisti od grijehа proslavimo muku tvoga Sina. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Onaj što o Zakonu Gospodnjem misli dan i noć u svoje vrijeme plod donosi. (*Ps 1,2-3*)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, primljena otajstva nek nam pomognu u korizmenom zalaganju da naši postovi budu tebi mili a nama ljekoviti. Po Kristu.

Prvo čitanje Jl 2,12-18

Razderite srca, a ne halje svoje!

Čitanje Knjige proroka Joela

»Sada, govori Gospodin, vratite se k meni svim srcem svojim posteć, plaćuć i kukajuć.« Razderite srca, a ne halje svoje! Vratite se Gospodinu, Bogu svome, jer on je nježnost sama i milosrđe, spor na ljutnju, a bogat dobrotom, on se nad zlom ražali. Tko zna neće li se opet ražaliti, neće li blagoslov ostaviti za sobom! Prinose i ljevanice Gospodinu, Bogu našem! Trubite u trublju na Sionu! Sveti post naredite, oglasite zbor svečani, narod saberite, posvetite zbor. Saberite starce, sakupite djecu, čak i nejač na prsima. Neka ženik iziđe iz svadbene sobe, a nevjesta iz odaje. Između trijema i žrtvenika neka tuže svećenici, sluge Gospodnje. Neka mole: »Smiluj se, Gospodine, svojem narodu! Ne prepusti baštine svoje sramoti, poruzi naroda. Zašto da se kaže među narodima: Gdje im je Bog?« Tad Gospodin, ljubomoran na zemlju svoju, smilova se svom narodu.

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 51,3-6a.12-13

Pripjev: Smiluj se, Gospodine, jer sagriješismo!

Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome, po velikom smilovanju izbriši moje bezakonje! Operi me svega od moje krivice, od grijehа me mojeg očisti!

Bezakonje svoje priznajem, grijeh je moj svagda preda mnom. Tebi, samom tebi ja sam zgriješio i učinio što je zlo pred tobom!

Čisto srce stvori mi, Bože, i duh postojan obnovi u meni! Ne odbaci me od lica svojega i svoga svetog duha ne uzmi od mene!

Drugo čitanje 2Kor 5,20 – 6,2

Pomirite se s Bogom... Evo, sad je vrijeme spasa!

Čitanje Druge poslanice svetog Pavla apostola Korinćanima

Braćo! Kristovi smo poslanici; Bog vas po nama nagovara. Umjesto Krista zaklinjemo: dajte, pomirite se s Bogom! Njega koji ne okusi grijehа Bog za nas grijehom učini da mi budemo pravednost Božja u njemu.

Kao suradnici opominjemo vas da ne primite uzalud milosti Božje. Jer on veli: »U vrijeme milosti usliših te i u dan spasa pomog ti«. Evo, sad je vrijeme milosno, evo sad je vrijeme spasa!

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije Evanđelja Ez 33,11

Nije meni do smrti bezbožnikove,
govori Gospodin, nego da se obrati i živi.

Evanđelje Mt 6,1-6.16-18

Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju

U ono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima: »Pazite da svoje pravednosti ne činite pred ljudima da vas oni vide. Inače nema vam plaće u vašeg Oca koji je na nebesima. Kada dakle dijeliš milostinju, ne trubi pred sobom, kako to po sinagogama i ulicama čine licemjери da bi ih ljudi hvalili. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti, naprotiv, kada daješ milostinju – neka ti ne zna ljevica što čini desnica, da tvoja milostinja bude u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti!

Tako i kad molite, ne budite kao licemjери. Vole moliti stojeći u sinagogama i na raskršćima ulica da se pokažu ljudima. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti naprotiv, kad moliš, uđi u svoju sobu, zatvori vrata i pomoli se svomu Ocu, koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.

I kad postite, ne budite smrknuti kao licemjери. Izobličuju lica da pokažu ljudima kako poste. Zaista, kažem vam, primili su svoju plaću. Ti naprotiv, kad postiš, pomaži glavu i umij lice da ne zapaze ljudi kako postiš, nego Otac tvoj, koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	427	Ti, Gospodine
Otpjevni psalam:	429	Smiluj mi se, Bože
Kod pepeljenja:	426.4	Izmijenimo se
ili	852	Pogledaj, Gospode
	425	Između trijema i žrtvenika
	451	K tebi vapim
Prinosna:	442	Bog oprosnik nam darova
ili	438	Čuj, Stvoritelju milostiv
Pričesna:	ŽV 1/2010	Blago čovjeku
	464	Milosti je čas
	456	Prosti, moj Bože
Završna:	455	O Isuse, ja spoznajem

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, raskajana srca zavapimo Ocu vječnome moleći ga da nam se po svome neizmjernom milosrđu smiluje te nas očisti od svih naših grijeha:

1. Današnjim danom Crkva započinje milosni korizmeni hod. Sve vjerne potakni na istinsko obraćenje i pomirenje sa svojim Spasiteljem, molimo te.
2. U užurbanosti današnjice potrebni su nam pravi uzori. Daj da svećenici budu uzori u vjeri koji će, razdirući svoja srca pred tvojom prisutnošću, pružati živi primjer iskrenog pouzdanja u tebe, molimo te.
3. Mnoge si ljude obdario materijalnim dobrima. Uputi ih u nesebično dijeljenje svoga blagostanja potrebitima te im u tim činima stotruko uzvрати svojom ljubavlju i blizinom, molimo te.
4. Uživanjem u ovozemnosti zanemarujemo čistoću srca. Osvijesti nam potrebu posta i neprestano nas potiči da postimo od loših djela i navika koje nas odvlače s puta vječnosti, molimo te.
5. Iskrenom molitvom ostvarujemo odnos s Bogom. Daj da ti svojom molitvom neprestano zahvaljujemo i u svakoj ti se životnoj situaciji puni povjerenja utječemo, molimo te.

Vječni Oče, dok ti zahvaljujemo na svakoj uslišanoj prošnji, imajući pred očima tvoje neizmerno smilovanje, ponizno te molimo da nas kroz ovo korizmeno vrijeme neprestano potičeš na obraćenje za spasenje duše.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Biti drugačiji

Vrijeme korizme, koje započinje Čistom srijedom, predstavlja razdoblje pripreme za vazmeno slavlje. U tom vremenu, liturgija nam donosi Božju riječ koja nas na osobiti način poziva na obraćanje, na promjenu života, na povratak Bogu i čovjeku.

Pomirenje s Bogom

Odlomak iz Druge poslanice Korinćanima, poziva na pomirenje s Bogom, a glasnik je Božji u ovom slučaju apostol Pavao. Njemu kao apostolu Bog je po Kristu povjerio »službu pomirenja« (2Kor 5,18), a ona je moguća jer je »Bog po Kristu svijet sa sobom pomirio« (5,19). To je postigao tako što je Krista »za nas grijehom učinio« (5,21). Ovaj čudan izričaj vjerojatno označuje činjenicu da je Sin Božji, »koji ne okusi grijeha«, bio predan kao žrtva za grijehove svih ljudi, da tako »kao što su neposluhom jednoga čovjeka mnogi postali grešnici... posluhom Jednoga mnogi postanu pravednici«, kako to objašnjava Pavao u Poslanici Rimljanima (Rim 5,19). Odnosi se to na sve one koji su nanovo rođeni u Kristu, krštenjem i vjerom. Takvi su ljudi opravdani vjerom i u miru s Bogom (usp. Rim 5,1). To je naročita milost Božja koju su primili, no Pavao poziva vjernike u Korintu da je ne primaju uzalud (2Kor 6,1). Ponajprije moraju biti svjesni da je vrijeme odluke sada. Zato apostol i zaključuje: »Evo sad je vrijeme milosno, evo sad je vrijeme spasa« (6,2). To je sadašnje vrijeme koje je započelo Kristovim dolaskom na svijet, a traje sve do njegova povratka, a za svakoga čovjeka to je vrijeme njegova vlastita života, od krštenja do smrti.

Važnost molitve

»Evo, sad je vrijeme milosno; evo, sad je vrijeme spasa!« odjekuju na Čistu srijedu ove riječi svetoga Pavla, a Sv. Maksim Torinski, biskup s početka 5. stoljeća, preuzima ove njegove riječi i nad njima razmišlja: »A ja

vas uzimam za svjedoke, evo sad su dani otkupljenja, evo, na neki način, trenutka duhovnoga liječenja; možemo liječiti sve mrlje svojih poroka, sve rane svojih grijeha, ako neprestano molimo liječnika svojih duša, ako... ne zanemarimo nijednu od zapovijedi.«

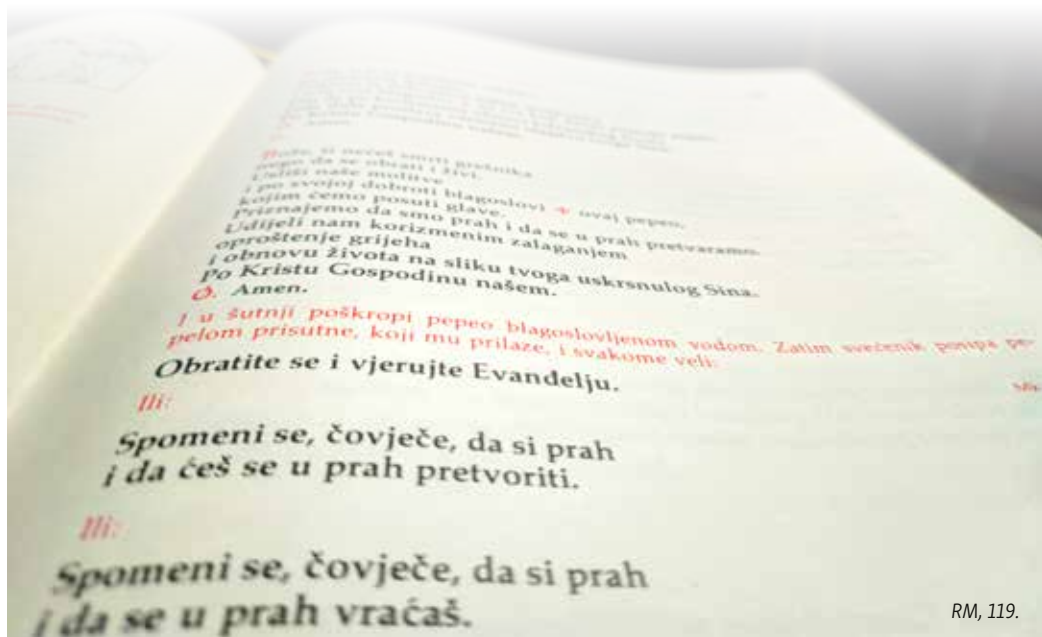
Sv. Maksim tako naglašava da dani spašenja i otkupljenja započinju molitvom i vršenjem Božjih zapovijedi. Tada smo spašeni i otkupljeni, jer započinje naše duhovno liječenje, započinje promjena našeg života.

U nastavku on kaže: »Liječnik je naš Gospodin. Po krštenju, u nama uništava preljube, ubojstva, zločine i krađe; potom nas oživljava, kao nove ljude, u vječnoj besmrtnosti... Predajmo se strpljivo svome liječniku da ozdravimo.«

Vidljivo je u ovim riječima da prava promjena čovjeka svoj izvor ima u krštenju. To je prvi milosni trenutak spašenja i otkupljenja, gdje smo oslobođeni spona istočnoga i svih osobnih grijeha. To je prvi milosni trenutak života i to života vječnoga. To je prvi milosni trenutak u kojem postajemo novi ljudi. To je trenutak koji živimo kroz cijeli svoj vjernički vijek. Zato se valja strpljivo predavati svome liječniku, Isusu Kristu. On nas liječi u našim svakodnevnim teškoćama i brigama.

U skrovitosti

Evandeoski odlomak donosi tri Isusova naputka što ih je evanđelist Matej smjestio unutar poznatoga Govora na gori (Mt 5,3–7,27). Naputci se odnose na milostinju, molitvu i post. Kad govori o milostinji, Isus koristi riječ »pravednost« (Mt 6,1) jer je prema židovskom poimanju milostinja izraz pravde: pravedno je da onaj koji ima više dade onome koji nema ili ima manje. Bog je tako rasporedio bogatstva svijeta da ih ima za sve dovoljno, a o ljudima ovisi hoće li ona biti i pravedno raspoređena. Pritom onaj koji daje ne smije misliti da čini neko veliko

RM, 119.

djelo, a još manje smije ostavljati takav dojam naizvan. Zato sve treba činiti u skrovnosti (6,3). I kod molitve Isus naglašava važnost pravog razloga molitve. To ne smije biti želja da drugi vide nečiju pobožnost ili svetost, nego želja da se molitelj obrati Gospodinu. Tko bi htio samo naizvan pokazati svoju pobožnost, s pravom se naziva lice-mjerom (6,5). Slično je i s postom: poticaj za post čovjeku ne smije biti želja da drugi to saznaju. Naprotiv, potrebno je naizvan živjeti sasvim normalnim životom (6,17). Opet nije važno što ljudi misle, nego što o čovjeku i njegovim postupcima misli Bog (6,18). Ovaj Isusov govor nije usmjeren protiv obrednih oblika molitve i pokore, nego u prvom redu protiv krive motivacije koja je u čovjeku. Razlog milostinje, molitve i posta mora biti ljubav prema Bogu i prema bližnjemu.

Četrdeset dana priprave

Kad na početku korizme govori onima koji se postom i molitvom pripremaju za krštenje, sv. Maksim Torinski kaže: »Evo prve odredbe: posvetiti četrdeset dana postu, molitvi, bdjenjima. Post liječi tromost, molitva hrani vjerničku dušu, bdjenja odbijaju đavolske zamke. Nakon vremena

posvećenog svim ovim djelima, duša, očišćena i iscrpljena tolikim vježbama, stiže do krštenja. Obnavlja sile uranjajući u vode Duha: što je bilo spaljeno u plamenu bolesti, ponovno se rađa iz rose nebeske milosti... Po novom rođenju, rodit ćemo se drugačiji« (Maksim Torinski, *Govori*, 28; PL 57, 587s).

Ako imamo na umu da ćemo u Vazmenoj noći obnoviti svoja krsna obećanja, onda i nama govore ove riječi. Pred nama je četrdeset dana koje ćemo posvetiti milostinji, postu i molitvi. Doista, post liječi tromost, on me izvlači iz moje samodostatnosti i okreće Bogu. Plodovi posta postaju vidljivi u milostinji koja me okreće prema bližnjemu, prema svakome tko je u potrebi. Konačno, molitva obnavlja vjerničku dušu, jer u meni ostvaruje odnos s Bogom. Kroz četrdeset dana prolazimo kroz vrijeme koje nije tek razdoblje pokore radi pokore, nego je razdoblje obnove po postu, milostinji i molitvi. Na kraju, očišćeni i obnovljeni ovim vježbama, stižemo do Vazmenoga bdjenja u kojem obnavljamo krsna obećanja. U krštenju, u tom novom rođenju, rodili smo se drugačiji. Ovo razdoblje korizme potiče nas da se vježbamo u toj »drugačijosti«, kako bismo na Uskrs zasjali novim životom.

Darko Tepert

Prva korizmena nedjelja

9. ožujka 2025.

ULAZNA PJESMA

Zazvat će me a ja ću
ga uslišiti, spasit ću ga
i proslaviti, nasitit ću ga
danima mnogim.

(Ps 91,15-16)

ZBORNA MOLITVA

Svemogući Bože,
udijeli da godišnjom
proslavom korizme
napredujemo u spoznaji
Isusa Krista i u životu
slijedimo njegov primjer.
Koji s tobom.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, prinosimo ti
kruh i vino za žrtvu što je
slavimo na početku korizme.
S tim darovima uključi i nas
u predanje svoga Sina Isusa
Krista. Koji živi.

PRIČESNA PJESMA

Ne živi čovjek samo o kruhu,
nego o svakoj riječi
što izlazi iz Božjih usta.

(Mt 4,4)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, nasitio si nas
kruhom s neba. Njime se
vjera hrani, nada krijepi,
ljubav jači. Nauči nas,
molimo te, gladovati za
Isusom Kristom, kruhom
živim i pravim, i živjeti od
svake riječi što izlazi iz
tvojih usta.
Po Kristu.

Prvo čitanje Pnz 26,4-10

Vjeroispovijest izabranog naroda.

Čitanje Knjige Ponovljenog zakona

Mojsije je govorio narodu: »Zatim će svećenik uzeti iz tvoje ruke košaru i položiti je pred žrtvenik Gospodina, Boga tvoga. Ti onda odgovori i reci pred Gospodinom, Bogom svojim: 'Moj je otac bio aramejski lutalac; on je s malo čeljadi sišao u Egipat da se skloni. Ondje je postao velikim, brojnim i moćnim narodom. Egipćani su s nama postupali loše; tlačili su nas i nametnuli nam teško ropstvo. Vapili smo Gospodinu, Bogu otaca svojih. Gospodin je čuo vapaj naš; vidje naš jad, našu nevolju i našu muku. Iz Egipta nas izvede Gospodin rukom jakom i mišicom ispruženom, velikom strahotom, znakovima i čudesima. I dovede nas na ovo mjesto i dade nam ovu zemlju, zemlju kojom teče med i mlijeko. I sad, evo, donosim prvine plodova sa tla što si mi ga, Gospodine, dao.' Stavi ih pred Gospodina, Boga svoga, i pred Gospodinom, Bogom svojim, duboko se nakloni.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 91,1-2.10-15

Pripjev: Gospodine, budi sa mnom u nevolji!

Ti što prebivaš pod zaštitom Višnjega,
što počivaš u sjeni Svemogućega,
reci Gospodinu: »Zaklone moj! Utvrdo moja!
Bože moj u koga se uzdam!«

Neće te snaći nesreća,
nevolja se neće prikučiti šatoru tvojemu.
Jer anđelima svojim zapovjedi
da te čuvaju na svim putima tvojim.

Na rukama će te nositi
da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.
Nogom ćeš gaziti lava i ljuticu,
zgazit ćeš lavića i zmiju.

Izbavit ću ga jer me ljubi,
zakrilit ga jer poznaje ime moje.
Zazvat će me, a ja ću ga uslišiti,
s njim ću biti u nevolji,
spasit ću ga i proslaviti.

Drugo čitanje Rim 10,8-13

Vjeroispovijest Kristova vjernika.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo: Što veli Pismo? Blizu ti je Riječ, u ustima tvojim i u srcu tvome – to jest Riječ vjere koju propovijedamo. Jer ako ustima ispovijedaš da je Isus Gospodin, i srcem vjeruješ da ga je Bog

uskrisio od mrtvih, bit ćeš spašen. Doista, srcem vjerovati opravdava, a ustima ispovijedati spasava. Jer veli Pismo: Tko god u nj vjeruje, neće se postidjeti. Nema uistinu razlike između Židova i Grka jer jedan je Gospodin sviju, bogat prema svima koji ga prizivlju. Jer: Tko god prizove ime Gospodnje, bit će spašen.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Mt 4,4b

Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta.

Evanđelje Lk 4,1-13

Duh ga je vodio pustinjom gdje bijaše iskušavan.

U ono vrijeme: Isus se, pun Duha Svetoga, vratio s Jordana i Duh ga četrdeset dana vodio pustinjom, gdje ga je iskušavao đavao. Tih dana nije ništa jeo, te kad oni istekoše, ogladnje. A đavao mu reče: »Ako si Sin Božji, reci ovom kamenu da postane kruhom.« Isus mu odgovori: »Pisano je: 'Ne živi čovjek samo o kruhu'.« I povede ga đavao na visoko, pokaza mu odjednom sva kraljevstva zemlje i reče mu: »Tebi ću dati svu ovu vlast i slavu njihovu jer meni je dana i komu hoću, dajem je. Ako se dakle pokloniš preda mnom, sve je tvoje.« Isus mu odgovori: »Pisano je: 'Klanjaj se Gospodinu, Bogu svomu, i njemu jedinomu služi!'« Povede ga u Jeruzalem i postavi na vrh Hrama i reče mu: »Ako si Sin Božji, baci se odavde dolje! Ta pisano je: 'Anđelima će svojim zapovjediti za tebe da te čuvaju.' I: 'Na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.'« Odgovori mu Isus: »Rečeno je: Ne iskušavaj Gospodina, Boga svojega!«

Pošto iscrpi sve kušnje, đavao se udalji od njega do druge prilike.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	ŽV 2/2012	Zazvat će me
ili	447	Spasi, Kriste, svoje djelo
Otpjevni psalam:	431	Budi, Gospode
Prinosna:	464	Milosti je čas
Pričesna:	449	Ne živi čovjek samo o kruhu
	199–200	O, Kruše živi, milosni
	ŽV 7/2022	Kruše života
Završna:	455	O Isuse, ja spoznajem

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, potrebni iskustva duhovne pustinje da bismo spoznali Očevu prisutnost u svojim životima, saberimo se i uputimo nebeskom Ocu iskrene prošnje:

1. Čuješ svaki vapaj svojih vjernih i nikada nas ne napuštaš. Daj da ti se sveta Crkva s pouzdanjem utječe u svakoj kušnji i potrebi, svjesna da ju nikada nećeš napustiti, molimo te.
2. Svećenici svakoga dana u molitvi zazivaju tvoje sveto ime. Milostivo primi svaku njihovu molitvu i po njoj mijenjaj svijet današnjice koji, tražeći te, uporno luta krivim putevima, molimo te.
3. Mnogi te ljudi često iskušavaju. Potakni ih na obraćenje i pouči u vjeri da spoznaju tvoje neizmjereno milosrđe i prihvate tvoju svetu volju, molimo te.
4. Pisano je da ne živi čovjek samo o kruhu. Daj da iznad svega tražimo duhovnu hranu te njome svakodnevno hranimo svoje srce, molimo te.
5. Tvoj nas Sin uči kako se Bogu jedinome treba klanjati. Osvijesti nam u srcima potrebu da nadasve služimo svome Stvoritelju i puni poniznosti jedino pred njim prigibamo koljena, molimo te.

Oče nebeski, često u sebi osjećamo prazninu koju ništa osim tebe ne može ispuniti. Daj da se, poput tvoga Sina, hrabro odupremo svakoj ovozemaljskoj kušnji i neumorno slijedimo tvoj put.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Sjećanje i povratak

Onkraj zaborava

Odlomak knjige Ponovljenog zakona, koji nam liturgija danas donosi kao prvo misno čitanje, nudi nam nešto od iskustva izabranog naroda u vremenu u kojemu se suočavao s prijetnjom zaborava Božjih djela u vlastitoj povijesti. Dolazak na sveto mjesto i prinos pripremljen za Božji žrtvenik vanjski su izričaj stava unutarnjeg prisjećanja na Gospodina i povratka njemu u vlastitom životu. Narod je neprestano u opasnosti zaborava Boga. Zato je duhovno-obredni i egzistencijalni povratak Bogu trajni zahtjev života. Sjećajući se djela Božjih u vlastitoj povijesti, narod postaje sposoban za odgovorniju sadašnjost i bolju budućnost.

Riječi Psalma 91 kao da dodatno ističu prethodne tvrdnje. Zaziv su one upućen Bogu da ostane s osobom uvijek, pa i usred nevolja. Zapravo, moglo bi se reći da one na neki način prenose uvjerenje do kojega se dolazi kroz patnje, da je Bog s čovjekom uvijek, pa i u nevoljama, ali da sama osoba nije uvijek u to uvjerena. Molitva Bogu za nazočnost u patnji više je vapaj za prosvjetljenje u smislu ostanka s Bogom koji je i u tome iskustvu već nazočan. Tako molitveni vapaj ne podsjeća Boga na ono što on već zna, već iznutra mijenja molitelja, čineći ga sposobnijim proživjeti i teško iskustvo, ali u blizini Božjoj i u povjerenju u konačno dobar ishod s Njime.

Bog je uvijek blizak

Slično uvjerenje o Božjoj stalnoj bliskosti s čovjekom sv. Pavao dodatno ističe u odlomku poslanice Rimljanima koji danas čitamo kao drugo čitanje. Riječ je u ustima i srcu onoga koji vjeruje. To zapravo znači da je Gospodin u najskrivenijim predjelima osobe uvijek prisutan, ali ga prepoznaje tek ponizna vjera. Odanost takvog povjerenja jedan je od ključnih preduvjeta za susret

s Njim. Mnogi drugi preduvjeti, koji su u ljudskim očima ponekad tako bitni, pred Bogom ipak nisu toliko ključni. Pavao pritom osobito ističe činjenicu nepostojanja razlike između Židova i Grka u pogledu naznačenog povjerenja. Bog je Otac sviju; pred njim su svi djeca. Stoga su i povjerenje u Oca i povratak Ocu mogući za sve koji to iskreno žele.

Kušnja kao prilika povratka

Evandjelje dana donosi odlomak koji na neki način opisuje smisao korizmenog hoda Crkve na početku ovog svetog vremena. Iskustvo kušnje koje Isus doživljava na početku svoga javnog djelovanja jasan je pokazatelj načina suočenja s njom. Kušnja je tako ponajprije iskustvo pustinje. Pustinja se nameće kao slika moguće egzistencijalne napuštenosti. U uzavreloj pustinji život se čini praznim, bez smisla i s tek ponekim tračkom hlada ili barem sjenkom nečega što bi moglo upućivati na skriveni izvor vode. Upravo je u takvim situacijama čojek najranjiviji, pa nikakvo čudo da upravo u njima i doživljava naj-snažnija iskušenja.

Iskustvo hoda bez hrane logično dovodi do iskustva snažne gladi. Napasnikov glas jasno se čuje upravo vezano za to iskustvo. Moguće je, dakle, to iskustvo iskoristiti za nešto negativno. To se prepoznaje u uvjerenju koje pokušava nametnuti Isusu da status Božjega Sina iskoristi za čudnovato manipuliranje prirodom, jer navodno, 'jedino je kruh važan!' Isus jasno odbija kušnju tog tipa, podsjećajući na tolike druge vrijednosti od kojih se živi, a koje nisu svodive na kruh i na materijalne uvjete života. Među njima je očito zajedništvo s Ocem prvotno, kako to svjedoči cijelo njegovo djelovanje.

Druga je kušnja ipak malo kompliciranija i izazovnija. Vlast i slava statusa kralja,

pod uvjetom da se đavla prizna većim od sebe, zapravo bi značilo okretanje leđa Božjem vrhovništvu i veličanstvu. Zamamnost vlasti i privlačnost slave uvijek su vrlo izazovne. Biti poznat, moćan i slavan u ljudskim očima i danas je jedan od najvećih izazova, ali nažalost i najvećih poticatelja života tolikih osoba. Jedan je mudri čovjek izjavio da je upravo 'biti važan, jedna od najvećih bolesti ovoga vremena.' Biti važan i slavan na čisto ljudski način najčešće je oda vlastitom egoizmu i to, opet najčešće, na štetu bližnjih. Zato je prepoznavanje vrhovnog Božjeg veličanstva iznad svega drugoga zapravo uvijek sretnoga života i dobrih relacija s drugima.

Treća je kušnja tipično religijska. Napasnik koristi prostor Svetoga mjesta da bi iskušavao Isusa. Kušnja je, zapravo u tome, da se iskuša, tj. da se na neki način 'poigra' s Očevom moći i to ponovno u odnosu na temeljne sile fizike i zakone prirode. Isus i tu kušnju jasno odbacuje, poručujući da se s Ocem ne poigrava. Otac je netko daleko realniji i daleko dublje prisutan u životu i povijest da bi se njegovu prisutnost svodilo na trikove i poiigravanja. Ipak, treba i ovdje naglastiti da je upravo danas ova kušnja tako izazovna. Na čudnovati način ispreplitati religijsko i prirodno, dovodeći u pitanje i fizičke zakone stvorenja (za koje se u isto vrijeme tvrdi da su u konačnici utemeljeni u Božjoj volji), nije li upravo to jedna od ključnih kušnji vjerskog života ovoga vremena? Ne lomi li se upravo na tome planu paradigma

Félix Joseph Barrias, *Krist napastovan od Sotone*, 1860.

vjerskog života između područja fanatizma i područja uvijek zrelije vjere – paradigma koja kao da upućuje na činjenicu da će se vjerski život u budućnosti ostvarivati ili u jednom ili u drugom području? Nije li, u skladu s tim, istinska korizma i u stalnom naporu pročišćavanja vlastite slike Boga, te u isto vrijeme oslobođanja od neprikladnih i često bajkovitih uvjerenja i predožbi koje ne podržavaju realni i zreli život u vjeri?

Nikola Vranješ

Druga korizmena nedjelja

16. ožujka 2025.

ULAZNA PJESMA

Moje mi srce govori:
»Traži lice njegovo!«
Da, lice tvoje,
Gospodine, ja tražim.
Ne skrivaj lica svoga
od mene.
(Ps 27,8-9)

ZBORNA MOLITVA

Bože, ti nam zapovijedaš
da slušamo tvoga
ljubljenoga Sina.
Krijepi nas svojom riječi i
čisti nam pogled duha,
da se radujemo s gledanja
tvoje slave.
Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Molimo te, Gospodine,
da ova žrtva izbriše naše
krivice te nam dušu i tijelo
posveti za slavlje vazmenih
blagdana.
Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

Ovo je Sin moj, Ljubljeni!
U njemu mi sva milina.
(Mt 17,5)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, primili smo
otajstva proslave tvoga Sina.
Primi našu hvalu što nam
već na zemlji daješ dijela
s nebesnicima.
Po Kristu.

Prvo čitanje Post 15,5-12.17-18

Bog sklapa savez s vjernim Abramom.

Čitanje Knjige Postanka

U one dane: Bog izvede Abrama i reče: »Pogledaj na nebo i zvijezde prebroj ako ih možeš prebrojiti.« A onda doda: »Toliko će biti tvoje potomstvo.« Povjerova Abram Gospodinu i uračuna mu se u pravednost. I reče mu Gospodin: »Ja sam Gospodin koji sam te izveo iz Ura Kaldejskoga da ti predam ovu zemlju u posjed.« Abram upita: »Gospodine moj, po čemu ću razaznati da ću je zaposjesti?« Odgovori mu: »Prinesi mi junicu od tri godine, kozu od tri godine, ovna od tri godine, jednu grlicu i jednoga golubića.« Sve mu to Abram donese i rasiječe na pole i metnu sve pole jednu prema drugoj; pticâ nije rasijecao. Ptice grabežljivice obarale se na leševe, ali ih je Abram rastjerivao. Kad je sunce bilo pri zalazu, pade Abram u dubok san i obuze ga jeza, mrak velik. Kad je sunce zašlo i pao gust mrak, pojavi se zadimljen žeravnjak i goruća zublja te prođu između onih dijelova. Toga je dana Gospodin sklopio savez s Abramom rekavši: »Potomstvu tvome dajem zemlju ovu od Rijeke egipatske do Velike rijeke, rijeke Eufrata.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 27,1.7-9.13-14

Pripjev: Gospodin mi je svjetlost i spasenje.

Gospodin mi je svjetlost i spasenje:

koga da se bojim?

Gospodin je štit života moga:

pred kime da strepim?

Slušaj, Gospodine, glas moga vapaja,
milostiv mi budi, usliši me!

Moje mi srce govori: »Traži lice njegovo!«

Da, lice tvoje, Gospodine, ja tražim.

Ne skrivaj lica svoga od mene!

Ne odbij u gnjevu slugu svoga!

Ti, pomoći moja, nemoj me odbaciti!

Vjerujem da ću uživati dobra Gospodnja u zemlji živih.

U Gospodina se uzdaj, ojunači se,

čvrsto nek bude srce tvoje:

u Gospodina se uzdaj!

Drugo čitanje Fil 3,17-4,1

Krist će nas suobličiti tijelu svomu slavnomu.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Filipljanima

Braćo: Nasljedovatelji moji budite i promatrajte one koji žive po uzoru koji imate u nama. Jer često sam vam govorio, a sada i plaćući

govorim: mnogi žive kao neprijatelji križa Kristova. Svršetak im je propast, bog im je trbuh, slava u sramoti – jer misle na zemaljsko. Naša je pak domovina na nebesima, odakle iščekujemo Spasitelja, Gospodina našega Isusa Krista: snagom kojom ima moć sve sebi podložiti on će preobraziti ovo naše bijedno tijelo i suobličiti ga tijelu svomu slavnomu. Stoga, braćo moja ljubljena i željkovana, radosti moja i vijenče moj, tako – čvrsto stojte u Gospodinu.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja

Iz sjajnog oblaka začu se Očev glas:
Ovo je Sin moj, Izabranik! Njega slušajte!

Evanđelje Lk 9,28b-36

Dok se molio, izgled mu se lica izmijenio.

U one dane: Povede Isus sa sobom Petra, Ivana i Jakova te uzide na goru da se pomoli. I dok se molio, izgled mu se lica izmijenio, a odjeća sjajem zablista. I gle, dva čovjeka razgovarahu s njime. Bijahu to Mojsije i Ilija. Ukazali se u slavi i razgovarali s njime o njegovu Izlasku, što se doskora imao ispuniti u Jeruzalemu. No Petra i njegove drugove bijaše svladao san. Kad se probudiše, ugledaše njegovu slavu i dva čovjeka koji stajahu uza nj. I dok su oni odlazili od njega, reče Petar Isusu: »Učitelju, dobro nam je ovdje biti. Načinimo tri sjenice: jednu tebi, jednu Mojsiju, jednu Iliji.« Nije znao što govori. Dok je on to govorio, pojavi se oblak i zasjeni ih. Ušavši u oblak, oni se prestrašiše. A glas se začu iz oblaka: »Ovo je Sin moj, Izabranik! Njega slušajte!« I upravo kad se začu glas, osta Isus sam. Oni su šutjeli i nikomu onih dana nisu kazivali što su vidjeli.

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	ŽV 2/2012	Moje mi srce govori
ili	447.1	Spasi, Kriste, svoje djelo
Otpjevni psalam:	ŽV 2/2022	Gospodin mi je svjetlost i spasenje
Prinosna:	447.2	Nek te dirne, Spasitelju
ili	228.2	Nekad na križu
Pričesna:	242	O sveta gozbo
	456	Prosti, moj Bože
	248	Zdravo Tijelo
Završna:	463	Sretnih li vas

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, želeći poput apostola iskusiti veličanstvenu Božju prisutnost, probudimo se iz svoje ljudske uspavanosti i iskrena srca utecimo nebeskom Ocu govoreći:

1. Poslanje svete Crkve temelji se na vjeri u nebesku domovinu. Daj da Crkva svoje poslanje vjerno ispunja i uvijek autentično naviješta uzdanje u tvoju svemoć, molimo te.
2. Tvoj Sin te molio snagu da izdrži sve teškoće koje će ga snaći. Učini svećenike postojanima u vjeri, u svim bolima i teškoćama koje ih pritišću dok brinu o svome stadu, molimo te.
3. I danas mnogi ne priznaju Kristov križ. Daj da uvide besmisao služenja prolaznome i obrate se dokle još žive na ovome svijetu, molimo te.
4. Često smo duhovno uspavani, živeći iz dana u dan brinući samo za ovozemno. U ovoj korizmi probudi naš duh da se trgnemo i mislimo na vječnost na koju nas pozivaš, molimo te.
5. Naši su nas dragi pokojni napustili i usnuli u nadi u spasenje. Iskaži im svoje neizmerno milosrđe da u nebesima ugledaju tvoga ljubljenog Sina i vječno ga slave, molimo te.

Nebeski Oče, uzdamo se u tvoju neizmjernu ljubav kojom nas zahvaćaš. Podaj nam budno živjeti ovozemnost misleći na spasenje duše te u svakoj borbi protiv tame grijeha neumorno tražiti tvoje sveto lice. Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Njega slušajte! (Lk 9,35)

Iz pustinje na goru

Prošle nedjelje Luka nas je zajedno s Isusom koji se pun Duha Svetoga vratio s Jordana poveo u pustinju gdje ga je iskušavao dávao (usp. 4,1-2). Sada nas vodi na goru na koju je uzišao Isus da se pomoli povevši sa sobom Petra, Ivana i Jakova. U pustinji Isus susreće đavla koji ga podvrgava kušnji, kako bi ga odvratio od njegove misije navijestiti evanđelje siromasima, proglasiti oslobođenje sužnjima, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene te proglasiti godinu milosti Gospodnje (4,18-19; usp. *Iz* 61,1-2). No Isus odbacuje kušnje đavla te ga prisiljava snagom Božje riječi da odstupi, a nakon što je u nazaretskoj sinagogi proglasio ispunjenje Pisma (*Lk* 4,21), kreće u pobjedonosni pohod prema svom uznesenju (usp. 9,51), izgoneći zloduhe iz opsjednutih i iscjeljujući bolesne, opraštajući grijehe i dajući vid slijepim, iskazujući Božje milosrđe i razotkrivajući svojim riječima i djelima prisutnost Božjeg kraljevstva među ljudima (usp. 17,21).

Nakon što je završio svoje djelovanje u Galileji (4,14 – 9,50) Isus kreće sa svom odlučnošću prema Jeruzalemu: »navršili su se dani – kaže Luka – da bude uznesen« (9,51). Drugim riječima približilo se vrijeme Isusovog povratka Ocu u nebesku slavu kroz muku, smrt, uskrsnuće i užašće. No prije nego što krene na put koji vodi na mjesto zvano Lubanja gdje će, razapet na križu, predati svoj duh Ocu u ruke (23,46), a njegovo tijelo biti položeno u grob (23,53), prije tog jutra prvoga dana u tjednu kojega tama više ne obuzima (usp. *Iv* 1,5), Luka nas vodi na goru kako bismo mogli vidjeti ne samo križ Isusove muke i smrti, nego i jutro uskrsnuća (24,1) te gledati kako odlazi na nebo (*Dj* 1,10). S gore Tabor ili Gore preobraženja pruža se, dakle, pogled koji seže sve do neba, kako bismo

imali hrabrosti uzeti svoj križ i poći za Isusom prema Golgoti ne bojeći se izgubiti svoj život poradi Isusa (9,24) kako bismo ga živa sačuvali (17,33).

Isusova molitva

Isus uzlazi na goru pomoliti se. Luka je već tri puta u svom evanđelju zabilježio da se Isus u važnim i odlučujućim trenucima svoga života moli: kod krštenja (3,21); pred izbor učenika (6,12-13); prije nego što pita učenike što misle o njemu (9,18). Vjerojatno je bila noć, zato što je učenike svladao san. Nakon što je svojim učenicima objavio: »Sin Čovječji treba mnogo da pretrpi, da ga starješine, glavari svećenički i pismoznanci odbace, da bude ubijen i treći dan da uskrsne« (*Lk* 9,22), Isus osjeća potrebu susresti se s Ocem. I njemu, kao čovjeku, teško pada osjećaj da je odbačen i vidjeti smrt kao jedini ishod svog života. Očito je da će uslijediti i uskrsnuće, no kao čovjek ne može izbjeći osjećaj težine ovog trenutka. Zato se predaje molitvi, koja ga ne samo duhovno, već i vidljivo preobražava – mijenja mu se izgled lica – stavljajući ga u neposredni dodir s Ocem.

Kakav je bio sadržaj Isusove molitve? Luka nam to izričito ne otkriva, no ako usporedimo ovu molitvu s onom u Getsemanskom vrtu (22,39-46), možemo zaključiti da je Isus molio za snagu kako bi mogao ispuniti svoj mesijanski poziv, čak i kroz patnju i smrt, te da bi mogao surađivati s Ocem radi našega spasenja.

U Getsemanskom vrtu će se pojaviti anđeo koji će ga hrabriti (22,43), dok ovdje istu ulogu preuzimaju Mojsije i Ilija, razgovarajući s njim o njegovoj muc i uspoređujući ju s »izlaskom, što se doskora imao ispuniti u Jeruzalemu« (9,31). Taj izraz nije mogao biti preciznije odabran: izlazak. No, izlazak nije kraj, nego prijelaz

– Pasha, prijelaz za Isusa od muke i smrti do radosti i slave, od ovoga svijeta k Ocu. To je prijelaz koji će pokazati da je Otac uvijek bio uz njega i da je Isus neprestano živio u jedinstvu s Ocem, ispunjavajući sve što su navijestili Mojsije i proroci.

U tome se krije i značenje prisutnosti Mojsija i Ilije – dvojice proroka koji sažimaju cjelokupni Stari zavjet. Kontakt s njima daje Isusu snagu, tako da u Getsemanskom vrtu, prema Luki, neće tražiti da ga mimoiđe čaša (Mt 26,39) ili da Otac otkloni čašu od njega (Mk 14,36), nego će zadovoljiti riječima: »Oče! Ako hoćeš, otkloni ovu čašu od mene. Ali ne moja volja, nego tvoja neka bude!« (22,42).

Svjedoci preobraženja

Petra i njegove drugove svladao je san, kao što se dogodilo i na Maslinskoj gori, kada ih je Isus pozvao da ostanu budni i bdiju s njim (Mk 14,34; Mt 26,38) te da mole kako ne bi pali u napast (Lk 22,40.46). Ova njihova borba sa snom može se shvatiti i kao kušnja – iskušenje da odbace Isusov put križa u nastojanju da sačuvaju vlastiti život. Ipak, budeći se iz sna, oni vide Isusovu slavu i dva čovjeka koji stoje uz njega. Petar, obuzet prizorom, želi ovjekovječiti taj trenutak: »Učitelju, dobro nam je ovdje biti. Načinimo tri sjenice: jednu tebi, jednu Mojsiju, jednu Iliju« (9,33). Možda je i to neka kušnja nastaviti živjeti i dalje slušajući Mojsija i Iliju, pokušavajući zakrpati staro odijelo zakrpom s novoga te ulijevajući novo vino u stare mješine, jer »staro je bolje« (usp. 5,36-39)? No Mojsije i Ilija odlaze – staro ustupa mjesto novome. Petar to ne može shvatiti: »nije znao što govori«.

U tom trenutku događa se nešto posve novo: »pojavi se oblak i zasjeni ih«

Benedikt Beckenkamp, *Preobraženje Kristovo*, oko 1780.

(Lk 9,34). Učenici su prestrašeni jer shvaćaju da to nije tek običan prirodni fenomen, već znak Božje prisutnosti. Pravo značenje ovog događaja moći će razumjeti tek nakon Pashe, no zasad mogu »samo šutjeti i nikome ne govoriti što su vidjeli« ostajući, slično ženama u Markovom evanđelju koje bježe od praznog groba obuzete strahom i čuđenjem (usp. Mk 16,8), živim svjedocima Kristova otajstva i njegove pobjede nad smrću.

Proroci odlaze, a Isus ostaje sam. U tom trenutku se čuje i Očev glas iz oblaka: »Ovo je Sin moj, Izabranik! Njega slušajte!«. Riječ proroka je bila samo djelomična. Sada dolazi Onaj kroz kojega nam Bog govori na konačan i definitivni način. Samo Isusa treba slušati i čitati proroke onako kako nas je on naučio. Prvi navještaj muke ostavio je učenike bez riječi (9,22), no sada bi ova trojica trebala jasno razumjeti, a i mi zajedno s njima, da ga treba slušati i kad govori o svojoj muci, jer, kako je sam rekao, »tko izgubi život svoj poradi mene, taj će ga spasiti« (9,24).

Taras Barščevski

Treća korizmena nedjelja

23. ožujka 2025.

ULAZNA PJESMA

Kad na vama pokažem svetost svoju, skupit ću vas iz svih zemalja.

Poškropit ću vas vodom čistom i očistit ću vas od svih vaših nečistoća. I dat ću vam novo srce, govori Gospodin. (Ez 36, 23-26)

ZBORNA MOLITVA

Bože, izvore milosrđa i sve dobrote, odredio si lijek našim grijesima: post, molitvu i djela ljubavi. Priznajemo da smo grešni. Savjest nas optužuje. Molimo te: iskazuj nam uvijek svoje milosrđe. Po Gospodinu.

DAROVNA MOLITVA

Gospodine, po ovoj nam žrtvi oprosti grijehe i pomози da i mi praštamo svojoj braći. Po Kristu.

PRIČESNA PJESMA

I vrabac sebi log nalazi, i lastavica gnjezdašće, gdje će položiti mlade svoje: a ja žrtvenike tvoje, Gospodine nad Vojskama, Kralju moj i Bože moj. (Ps 84,4-5)

POPRIČESNA MOLITVA

Gospodine, već na zemlji nahranio si nas kruhom s neba i dao nam zalog onoga što još ne vidimo. Smjerno te molimo: što sada u otajstvu slavimo, nek se ostvari u punoj istini. Po Kristu.

Prvo čitanje Izl 3,1-8a.13-15

‘Ja jesam’ posla me k vama.

Čitanje Knjige Izlaska

U one dane: Mojsije pasao ovce svoga tasta Jitra, midjanskoga svećenika. Goneći tako stado po pustinji, dođe do Horeba, brda Božjega. Anđeo mu se Gospodnji ukaže u rasplamtjeloj vatri iz jednoga grma. On se zagleda: grm sav u plamenu, a ipak ne izgara. »Hajde da pridem, reče Mojsije, i promotrim taj veličanstveni prizor: zašto grm ne sagorijeva?« Kad Gospodin vidje gdje prilazi da razmotri, zovne ga iz grma: »Mojsije! Mojsije!« On se javi: Evo me!« A Gospodin će mu: »Ne prilazi ovamo! Izuj obuću s nogu! Jer mjesto na kojem stojiš sveto je tlo. Ja sam, nastavi, Bog tvoga oca, Bog Abrahamov, Bog Izakov, Bog Jakovljevi.« Mojsije zakloni lice: bojao se u Boga gledati. A Gospodin nastavi: »Vidio sam, vidio nevolju naroda svoga u Egiptu i čuo mu tužbu na tlačitelje njegove. Zname su mi muke njegove pa siđoh izbaviti ga iz šaka egipatskih i odvesti ga iz te zemlje u zemlju dobru i prostranu – zemlju kojom teče mlijeko i med: u postojbinu Kanaanaca, Hetita, Amorejaca, Perizana, Hivijaca i Jebusejaca.« Nato Mojsije reče Bogu: »Ako dođem k Izraelcima pa im kažem: ‘Bog otaca vaših poslao me k vama’, i oni me zapitaju: ‘Kako mu je ime?’ – što ću im odgovoriti?« Bog reče Mojsiju: »Ja sam koji jesam!« I nastavi: »Ovako kaži Izraelcima: ‘Ja jesam’ posla me k vama.« Još reče Bog Mojsiju: »Kaži Izraelcima ovako: ‘Gospodin, Bog otaca vaših, Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljevi, poslao me k vama.’ To mi je ime do vijeka, tako će me zvati od koljena do koljena.«

Riječ Gospodnja.

Otpjevni psalam Ps 103,1-4.6-8.11

Pripjev: Milosrdan je i milostiv Gospodin.

Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina i sve što je u meni, sveto ime njegovo!

Blagoslivljaj, dušo moja, Gospodina i ne zaboravi dobročinstava njegovih!

On ti otpušta sve grijehe tvoje,
on iscjeljuje sve slabosti tvoje;
on ti od propasti izbavlja život,
kruni te dobrotom i nježnošću.

Milosrdan je i milostiv Gospodin,
spor na srdžbu i vrlo dobrotiv.
Jer kako je nebo visoko nad zemljom,
dobrota je njegova s onima koji ga se boje.

Drugo čitanje 1Kor 10,1-6.10-12

Život naroda s Mojsijem u pustinji opisan je za opomenu nama.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Korinćanima

Braćo! Ne bih htio da budete u neznanju: oci naši svi bijahu pod oblakom, i svi prijedohše kroz more, i svi su se na Mojsija krstili u oblaku i

u moru, i svi su isto duhovno jelo jeli, i svi su isto duhovno piće pili. A pili su iz duhovne stijene koja ih je pratila; stijena bijaše Krist. Ali većina njih nije bila po volji Bogu: ta poubijani su po pustinji. To bijahu pralikovi naši: da ne žudimo za zlima kao što su žudjeli oni. I ne mrmľajte kao što neki od njih mrmľahu te izgiboše od Zatornika. Sve se to, kao pralik, događalo njima, a napisano je za upozorenje nama, koje su zapala posljednja vremena. Tko dakle misli da stoji, neka pazi da ne padne.

Riječ Gospodnja.

Pjesma prije evanđelja Mt 4,17

Obratite se, govori Gospodin,
približilo se kraljevstvo Božje!

Evanđelje Lk 13,1-9

Ako se ne obratite, svi ćete slično propasti!

Čitanje svetog Evanđelja po Luki

U taj čas dođoše neki te javiše Isusu što se dogodilo s Galilejcima kojih je krv Pilat pomiješao s krvlju njihovih žrtava. Isus im odgovori: »Mislite li da ti Galilejci, jer tako postradaše, bijahu grešniji od drugih Galilejaca? Nipošto, kažem vam, nego ako se ne obratite, svi ćete slično propasti! Ili onih osamnaest na koje se srušila kula u Siloamu i ubila ih, zar mislite da su oni bili veći dužnici od svih Jeruzalemaca? Nipošto, kažem vam, nego ako se ne obratite, svi ćete tako propasti.« Nato im pripovjedi ovu prispodobu: »Imao netko smokvu zasađenu u svom vinogradu. Dođe tražeć ploda na njoj i ne nađe pa reče vinogradaru: 'Evo, već tri godine dolazim i tražim ploda na ovoj smokvi i ne nalazim. Posijeci je. Zašto da iscrpljuje zemlju?' A on mu odgovori: 'Gospodaru, ostavi je još ove godine dok je ne okopam i ne pognojim. Možda će ubuduće ipak uroditi. Ako li ne, posjeci ćeš je.'«

Riječ Gospodnja.

PRIJEDLOZI ZA PJEVANJE

Ulazna:	426.2	Kada na vama pokažem
ili	460	Ja se kajem
Otpjevni psalam:	118	Milosrdan je
Prinosna:	442	Bog oprosnik nam darova
ili	456.1 i 8	Prosti moj Bože
Pričesna:	464	Milosti je čas
	245	Moj Isuse
	451	K tebi vapim
Završna:	462	Bog nam posla

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre, Božje je milosrđe neizmjereno i svaka se duša po njemu može spasiti, no možemo ga primiti tek kada se iskrena srca obratimo, stoga se s pouzdanjem utecimo milosrdnom Ocu te ga zamolimo:

1. Sveta se Crkva neprestano uzda u tvoju milost. Daj da ju krase udovi vjernih koji nikada ne staju na stranu zla, već uvijek hrabro odabiru prijanjati uz dobrotu i pravednost, molimo te.
2. Mojsije se u svoj poniznosti spremno odazvao biti Božjim glasnikom. Obdari svećenike svojom milošću da ustraju u plemenitim zadaćama svoga poslanja, molimo te.
3. Mnogi ljudi žive poput smokve koja ne donosi roda. Nemoj ih odbaciti, već im iskaži svoju ljubav te ih potakni na istinsko obraćenje koje donosi obilat rod za vječnost, molimo te.
4. Često se žalimo i mrmľamo na svaku sitnicu. Otvori nam oči da možemo prepoznati svoju grešnost i uvidjeti dubinu tvoje ljubavi u svakome darovanom trenutku života, molimo te.
5. Svi ćemo jednom usnuti i doći pred tvoje sveto lice. Daj da još za ovoga života osvijestimo vlastitu grešnost te molimo za istinsko obraćenje duše, molimo te.

Milosrdni Oče, premda smo grešni i nedostojni tvoje ljubavi, nemoj nas odbaciti i prepustiti vječnoj tami. Podaj nam ustrajati u vršenju pokore i dobrih djela da tako osjetimo milosne zahvate tvoje ljubavi u svojim životima.

Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Granice Božjeg milosrđa

Božje milosrđe bilo je dugo jedna zaboravljena ili marginalizirana stvarnost kršćanske duhovnosti. Naglasci na nekim drugim duhovnim, moralnim i društveno-povijesnim stvarnostima u prvi plan su više stavljali neke druge integralne vidike kršćanske duhovnosti, kao npr. sud, pravednost i pravdu, pokoru i sl. Svakako da su ovo neizostavni elementi duhovnog života koji se nikako ne smiju zanemariti i zaboraviti. Međutim, duboki duhovni, moralni i globalni poremećaji na svim razinama ljudskog života i djelovanja, povezani s relativizacijom grijeha i njegovih posljedica, stvorili su osjećaj globalne tjeskobe. Povratak religioznosti u sekularnim društvima sa sobom je donosio, i još uvijek donosi, ljude opterećene krivnjom i grijehom. U takvim okolnostima pobožnost Božjem milosrđu kao i ponovni govor o milosrđu, na tom tragu osobito i proglašenje Godine Božjeg milosrđa, bili su odgovor Crkve na duboku želju mnogih vjernika da kroz sakramentalni život, osobnu duhovnu i pobožnu praksu te naposljetku promjenu života, osjete i posvijeste si milosrdnog Boga koji oprašta grešniku koji se kaje, koji ne odbacuje nikoga i koji je uvijek Bog novih prilika. No u isto vrijeme pojavila se opasnost da se izgubio smisao i stvarna bit o tome što jest Božje milosrđe i da ova važna komponenta duhovnog i opće vjerničkog života postane patetična i neutemeljena pobožna praksa. Neispravan pristup i shvaćanje Božjeg milosrđa može dovesti na koncu do selektivne slike o Bogu, prilagođene slike Krista i nezdravih duhovnih praksi koje nikako ne vode k obraćenju i promjeni.

Današnja čitanja pokazuju što je Božje milosrđe i daju odgovor na pitanje ima li ona granica. Knjiga Izlaska pokazuje da je Bog čuo patnje svoga naroda u Egiptu i da mu se smilovao. Šalje k njima Mojsija da ih izvede u slobodu. Sama Knjiga Izlaska

posvećena je problematici izlaska Židova iz egipatskog ropstva i njihovog hoda prema Obećanoj zemlji. Na to se nadovezuje i sv. Pavao u Prvoj poslanici Korinćanima, u kojoj se osvrće na Božje smilovanje svome narodu u ropstvu, ali u isto vrijeme ovoj ranoj kršćanskoj zajednici ukazuje da su mnogi od oslobođenih Židova, usprkos svim vidljivim Božjim djelima i njegovoj sustavnoj brizi za baš sve njihove potrebe, bili nezahvalni i mrmljali. Osobito je mrmljanje protiv Boga i Mojsija bila stalno prisutno na putu od Egipta do Obećane zemlje. Zato Pavao spominje kako su zbog svoje nezahvalnosti propali. Svi su imali istu priliku, »svi su se na Mojsija krstili u oblaku i u moru, i svi su isto duhovno jelo jeli, i svi su isto duhovno piće pili...«, ali mnogi su u svojim zlim žudnjama sebe osudili na propast. Pavao napominje da je to pralik i poziva prve kršćane da paze, jer tko je toliko uvjeren i siguran u Božje milosrđe izgubi s vremenom osjećaj za vlastiti grijeh, postane mjerilo pravde i pravednosti i u svojoj duhovnoj umišljenosti zapadne u oholost koja ga na kraju obara u vječnu smrt. Prema ovome Božje milosrđe je neograničeno, samo ga čovjek može izgubiti ako uz sve Božje zahvate u njegovu životu i milosti koje mu je Bog dao ustraje u svome zlu. Pavao to sažima riječima: »Tko dakle misli da stoji, neka pazi da ne padne.«

Isus u današnjem evanđelju također tumači iskrivljene poglede na zlo i Božju milost, ali i ponovno uspostavlja ispravan pogled na ovu stvarnost. U prvom dijelu Isus tumači kako Bog ne rješava grijeh smrću ili odbacivanjem čovjeka, nego pozivom na obraćenje i temeljitu promjenu život. Kako čovjek sam nije bio sposoban sebe otkupiti došao je Bog sam da učini to djelo za njega i pokaže mu da se iz opterećenosti i zarobljenosti zlom može izaći obraćenjem i promjenom. Otkupljenje je djelo ljubavi Božje, a ovu ljubav dobivenu bez zasluga

nazivamo milosrđem. Bog je potpuno sebe »opljenio« za čovjeka iz čiste ljubavi i tu ljubav mu pokazuje i danas. Njegovo milosrđe je neizmjereno, nema granica, ali postaje učinkovito samo kada čovjek stane na put obraćenja. Iz toga se može isključiti čovjek sam ako ustraje uporno u vlastitom zlu.

Da ga Bog ne isključuje iz svoje ljubavi i milosrđa Isus predočava u drugom dijelu evanđelja gdje progovara u prispodobi o neplodnoj smokvi u vinogradu koja već nekoliko godina ne daje ploda. Time je ova smokva postala nepotrebna i smetnja jer zaklanja sunce potrebno lozi za rast i sazrijevanje grozdova. Prva i ljudski logična reakcija jest da ju treba ukloniti, međutim vinogradar traži još jednu priliku. Želi je okopati i pognojiti, ako onda ne donese ploda neka bude posječena. Simbolika vinograda u evanđeljima slika je Božjeg kraljevstva već ovdje na zemlji. Prispodoba možda više govori vjernicima danas nego slušateljima Isusova vremena, jer mi živimo u vremenu Crkve i vremenu milosti koje je započelo s Kristom. S druge strane svjedoci smo iznimnih plodova vjere u teškim i izazovnim vremenima, ali i teške nevjere i institucionaliziranog zla, otupjelih savjesti, duhovnog egoizma i gubitka osjećaja za Boga i čovjeka, ne samo izvan Crkve nego i u Crkvi, u vinogradu. Milosrdni Bog ne želi ničiju propast, niti vjernika, niti onih izvan Crkve, za svakoga je podnio žrtvu otkupljenja. Spreman je i uvijek iskazuje milosrđe svakome tko želi. On uvijek ostaje Bog novih prilika, novih početaka.

Domenico Zampieri, *Mojsije i gorući grm*, 1610. – 1616.

Samo se čovjek u svojoj tvrdokornosti i duhovnom mraku može svjesno isključiti iz reda milosrđa, napustiti Boga i temeljito okrenuti zlu. To je smokava koja je spremna da bude posječena, to su oni koji misle da čvrsto stoje, ali su im temelji truli. Milosrđe je dar ljubavi Božje, ali ono postaje plodno kada započne vlastito obraćenje i stvara se odlučna volja da se iz stiska zla, tjeskobe i površnosti iskorači u slobodu, radost i uđe u dubinu vjere. Milosrđe pretpostavlja želju za obraćenjem i promjenom koja me obnavlja na izvornu sliku djeteta Božjeg. Ne zaboravimo da živimo u vremenu milosti i spasa.

Daniel Patafta

FRA BERNARDIN ŠKUNCA (1937.–2024.)

Član Franjevačke provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri, prvi pročelnik Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji te glavni urednik liturgijsko-pastoralnog lista *Živo vrelo* (1989.–2003.), preminuo je u nedjelju 22. prosinca 2024. u 88. godini života, 69. redovništva i 62. svećeništva u Splitu.

Bio je profesor liturgije i sakralne umjetnosti na Teologiji u Splitu i Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru. Na Institutu za kršćansku duhovnost u Zagrebu predavao je liturgijsku duhovnost, dok je na Sveučilištu u Zadru poučavao predmet »Kultura duha«.

Fra Bernardin bio je prvi pročelnik Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji sa sjedištem u Zadru te glavni urednik liturgijsko-pastoralnog lista *Živo vrelo*.

Posvećen službi Bogu, kroz liturgiju, sakralnu umjetnost i književnost, ustrajno je prenosio svoje iskustvo zadivljenosti i malenosti pred neiscrpnim vrelom Božje stvaralačke ljepote. Svojim radom kao pročelnik Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji, vjerno je nastojao ukazati na Božju ljepotu kao dar njegove vječne prisutnosti i komunikacije s čovjekom, što je imalo utjecaj na razvoj i ljepotu liturgijskog pastoralala u Hrvatskoj.

Kao plodan autor, fra Bernardin je ostavio bogat književni opus. Njegov roman *Mirotvorac u Bolonji* donio mu je prestižnu

godišnju Nagradu za književnost i umjetnost *August Šenoa* Matice hrvatske 2008. godine. Među njegovim djelima ističu se i *Franjo Asiški skladatelj Božje ljepote*, *Ispovijesti Franje Asiškog*, *Svetost kao pjesma* te njegovo posljednje djelo, *Vjeropoj Riječi. Roman esej o fra Bonaventuri Dudi*. Svojim radom uspješno je povezivao duhovnost, povijest i umjetnost.

Neka ga Gospodin ispuni radošću svoje vječne ljepote koju je životom želio svima nama približiti.

Počivao u miru Božjem!

INFORMACIJE I NARUDŽBE:

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
Ksaverska cesta 12a, 10000 Zagreb • tel.: +385 (0)1 5635 050
e-mail: pretplata@hilp.hr • www.hilp.hr

CIJENA

26,00 €

Naručite novo izdanje

Božanskog časoslova za Božji puk

**isključivo na e-poštu:
narudzbe@hilp.hr**

Troškovi poštarine
nisu uračunati u cijenu.

**NOVO
IZDANJE!**

živo vrelo

List izlazi 13 puta godišnje. Cijena pojedinog primjerka: 2 €. Inozemstvo: 4,23 €; 7,08 USD; 7,08 CAD; 8,46 AUD

Godišnja pretplata: 26 €. Inozemstvo: 55 €; 92 USD; 92 CAD; 110 AUD • BiH, SRB, MNE: 40 €

Za pretplatnike s deset i više primjeraka odobravamo popust od 10%.

Uplate za Hrvatsku: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994

model plaćanja: 02 – poziv na broj: upisati pretplatnički broj

Uplate za inozemstvo: Privredna banka Zagreb, d.d. – IBAN: HR8823400091110174994 – SWIFT: PBZGHR2X

Sva prava pridržana. Nijedan se dio liturgijsko-pastoralnog lista Živo vrelo ne smije umnožavati, fotokopirati, reproducirati ni prenositi u bilo kakvu obliku (elektronski, mehanički i sl.) bez prethodne pisane suglasnosti glavnog i odgovornog urednika.

HRVATSKI INSTITUT ZA LITURGIJSKI PASTORAL
pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji